

nepriklausoma lietuva

SENIAUSIAS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITHUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR 20(1199), *** XXIX-METAI *** 1970. MAI - MAY - GEGUŽĖS mėn. 20 d. *** **

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

BOURASSA SUDARĖ NAUJĄ MINISTERIŲ KABINETĄ

Naujasis Quebeco provincijos premjeras, liberalų partijos vadovas, Robert Bourassa, š. m. gegužio mėn. 12 dieną paskelbė savo ministerių kabinetą. Naujasis kabinetas yra tikrai jaunatviškas (ministerių amžiaus vidurkis - 41 metai) ir dominuojamas miestelėnų (net dešimt ministerių yra iš Montrealio salos). Ministeris pirmininkas R. Bourassa, šalia premjero pareigų, pasiėmė ir finansų ministerio portfelį: Pierre Laporte, 49 metų, darbo ministeris: Bernard Pinard, 46 metų, imigracijos ir kelių žinybos Gerard D. Levesque, 41 metų, prekybos ir pramonės, o taip pat ir vyriausybės koordinatorius, Claire Kirkland - Casgrain, 45 metų, vienintelė moteris Bourassa kabinete, turizmo, žvejybos ir medžioklės; Claude Castonguay, 41 metų, sveikatos ir labdaros; Jerome Choquette, 42 metų, teisingumo ir finansinių institucijų; Guy St. Pierre, 36 metų, švietimo; Raymond Garneau, 35 metų, administracijos ir finansų ministerio pavaduotojas; Maurice Tessier, 56 metų, savivaldybių ir viešųjų darbų; William Tetley, 43 metų, mokesčių, Normand Toupin, 36 metų, žemės ūkio; Gilles Masse, 36 metų, žemės turto; Kevin Drummond, 38 metų, miškų; Georges - F. Tremblay, 42

metų, susisiekimo ir transporto; Francois Cloutier, 47 metų, kultūros; Jean-Paul L'Allier, 31 metų, komunikacijos ir jaunimo bei sporto; Oswald Parent, 44 metų, ministeris be portfelio paskirti dar: Gerald Harvey, Victor Goldbloom, Claude Simard (prie prekybos ir pramonės ministerijos, ir Robert Quenneville, 48 metų, (prie sveikatos ministerijos).

Kaikurių ministerių paskyrimas sukėlė nusistebėjimo. Pavyzdžiui, vienos pačių svarbiausių ministerijų (švietimo) ministerių paskirtas inžinierius. Pasigirdo nepasitenkinimo balsai ir dėl Simard, premjero giminės, paskyrimo.

Darbo daug ir, atrodo, Bourassa jo nesibaido. Pirmosiomis dienomis jis jau pasirodė efektingu administratorium. Tuo tarpu apie buvusį Union Nationale partijos valdymą ima iškilti paviršiui įvairios drumzlės. Pavyzdžiui, skelbiama, kad vienas Bertrand ministerių laikęs net 5 limuzinus ir kiekvienam jų po šoferį. Taip pat buvo sandoma apie 20 asmenų, kurie rašė ministeriams prakalbas ir tokiais būdais iš provincijos išdavo milijonus dolerių. Tai vis tas liūdnai pagarsėjęs (nuo Duplexis laikų) protekcionizmas arba

patronage, kurio tikėkimės, naujoji vyriausybė, galų gale atsi-
kratys.

Claire Kirkland-Casgrain,

LIBERALAI LAIMI IR ATLANTO PROVINCIJOJE

Prince Edward Island provinciniuose rinkimuose, jauno advokato Alex Cambell vadovaujama, liberalų partija įtikinančiai sutriuškino progresyviųjų konservatorių opoziciją. Liberalai laimėjo 27 vietas, palikdami konservatoriams tik 5-ias. Prieš rinkimus balansas buvo vos 17 - 15 liberalų naudai. Rinkiminėje programoje liberalai siūlė susirūpinti švietimu ir techniniu apmokimu; priešindami konservatoriai, tvirtino, jog tai išgyvendins ūkininkų ir žvejų kaimus.

Taigi rinkėjai pasisakė, o tai ir įrodo jog jie nėra tokie tamsūs ir jų švietimas neturėtų būti persunkiausias.

Angeles miestą (trečiąjį kandidatą) nepaduota nei vieno balso. Už tai Denver, Colorado (USA) parinkti tų pačių metų žiemos olimpiniam žaidimams. Žiemos olimpiadų žaidimų siekė ir Vancouver, B. C., bet Montrealiui laimėjus vasaros žaidimus, Vancouveris jau šansų nebeturėjo. Dėl to nemaža kanadiečių pasipiktino, tvirtindami, kad Montrealiui jau pakako EXPO 67 parodos ir kad Drapeau galėtų atsakyti vasaros žaidimams, kad Vancouveriui būtų paskirti žiemos žaidimai. Tačiau, bendrai kalbant, kanadiečiai labai džiaugiasi Drapeau ir Montrealio laimėjimu. Ir mes, šia proga, sveikiname savo miesto šaunuolį burmistą, nes tokio Montrealio istorijoje dar neturėjome.

tris dienas išvaikė "taikos demonstrantus" Wall Street ir netoli miesto rotužės demonstravusius Pace College studentus. Tarp retai matomų tokios rūšies šūkių buvo ir sekantis: "We support Nixon and Agnew - God bless the establishment."

ARABŲ IR IZRAELIO FRONTE DAR VIS NERAMU

Praeitą savaitę Izraelio reguliarios kariuomenės daliniai įsiveržė į Libano teritoriją ir ten pradėjo karinius veiksmus. Izraelio vyriausybės tvirtinimu toji invazija padaryta, kad būtų sunaikinti arabų partizanų lizdai, iš kurių apšaudomi Izraelių ūkininkai ir kariai. Jungtinių Tautų Saugumo Taryba, sušaukta nepaprasto posėdžio, griežtai ir vienbalsiai pareikalavo, kad Izraelio kariuomenės daliniai būtų tuojau atitraukti iš Libano teritorijos. Uždelsę apie parą, Izraelio daliniai tai ir įvykdė. Betgi nuotikos Artimuosiuose Rytuose tebėra įkaitintos iki kraštutinumo ir bet kuriuo momentu gali vėl įsiliiepsnoti tikru karu.

Įtemptai nuotakai nepadeda suktas Sovietų sąjungos kišimasis į šį konfliktą. Pavyzdžiui, neseniai Izraelio slaptoji kariuonė žvalgyba paskelbė, o vėliau britų žvalgyba tai patvirtino, kad Egipto aviacijos lėktuvais skraido sovietų lakūnai.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"
naujiems skaitytojams prenumera tik \$5.00 pirmiesiems metams

Prince Edward Island premjeras Alex Campbell su žmona

1976 METŲ VASAROS OLIMPIJADA BUS MONTREALYJE !

Judrusis ir sumanusis Montrealio miesto burmistras Jean Drapeau ir vėl padarė tai, kuo daug kas abejojo. Jis, nuvykęs į Amsterdamą, kur tuo metu buvo susirinkęs tarptautinis olimpinis komitetas, kad galutinai nutart, kur vyks 1976 metų olimpiniai žaidimai, taip sugebėjo paveikti to komiteto narių daugumą, kad 1976 metų vasaros olimpiniams žaidimams buvo parinktas Montrealio miestas. Šis Drapeau (ir Quebeco bei Kanados, tuo pačiu) laimėjimas dar tuo reikšmingesnis, kad teko nurungti Maskvą, kuriai daugelis stebėtojų jau iš anksto buvo tuos olimpinis žaidimus nurašę. Betgi galutiniuose rinkimuose komitete už Montrealio miestą balsavo 41 narys, o už

Maskvą tik 28 nariai. Per tą patį (antrąjį) balsavimą už Los

Montrealio miesto majoras Jean Drapeau išdidžiai pasirodo prie "Olimpic Games" simbolio.

CLOUTIER

CHOQUETTE

GARNEAU

nepriklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

"Second class mail registration number 1952"

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyr. redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Administratorius ir techninis redaktorius Pranas Paukštaitis.

TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal 690, -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$7.50 Canada \$7.50
JAV ir Pietų Amerika... \$8.00 USA & South America. \$8.00
Visur kitur \$8.50 Other Countries \$8.50
Atskiras numeris. \$0.25 Single copy \$0.25

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

Pusė Šimtmečio

Pradžios penktadienis suteikė puikią progą stabtelėti ir padaryti vėl vieną balansą. Pasižiūrėti, minint tą aukštinę Steigiamojo Seimo sukaktį, kur mes pažengėme ir kur atsilikome. Be abejo, darant balansą, juk reikia ką su kuo nors lyginti. Pradžiai visų, o ypač po Steigiamojo Seimo gimusiųjų, labai, pravertu atsižvelgti į LE XXVII tomo 163 puslapį ir susipažinti apie seimus aplamai, o apie Steigiamąjį konkrečiai.

"Seimas rinktų tautos atstovų susirinkimas, turintis įstatymo leidimo galią. Steigiamasis, arba konstitucinis s. /assamblee constituante/, yra neapibrėžtas s. Jo pagrindinė paskirtis suteikti kraštui - valstybei aukščiausią įstatymą - konstituciją. Jis yra visai suvereninis. Jo suverenumas išplaukia iš tautos jam patikėtos steigiamosios galios /pouvoir constituant/. Lietuvos Steigiamasis s. buvo visuotiniu, lygiu, slaptu balsavimu, proporcinge rinkimų sistema išrinktas 1920 IV 14 - 15. Išrinko 112 atstovų: krikščionių demokratų blokas turėjo 59 atstovus, valstiečių sąjungos ir socialistų liaudininkų - 28, socialdemokratų - 12, žydai - 7, lenkai - 3, vokiečiai - 1 ir 2 ats. nepartiniai."

Reiškia, taip tuomet kūrėsi Lietuva. Jauna, be valstybinio patyrimo. Jauni buvo ir rinktieji seimo nariai. Pagal tą pačią LE,

"29 atstovai neturėjo 30 metų. Daugiau kaip 50 metų buvo tik 8 atstovai".

O vis dėlto tasai seimas pusantų metų bėgyje paruošė konstituciją, žemės reformą ir paskelbė apie 150 kitų įstatymų.

Steigiamąjį Seimą sekė pirmasis, antrasis, trečiasis ir, nieko bendro su tikru seimu neturintis, ketvirtasis. Visi, išskyrus Steigiamąjį, ir ketvirtąjį, vėliau pasidalino į trupmenas. Vietoje buvusių dviejų pagrindinių blokų ir socialdemokratų /neskaitant

tautinių mažumų/ netrukus išsiperėjo penkios, o dar vėliau net septynios frakcijos. Ir viskas to mažo krašto gerovei? Bergždžia būtų ieškoti priežasčių, nes tai yra jau istorija ir nieko bendro su šiandienybe nebūti nei čia ir juo mažiau ten. Bergždžia būtų, net ir užsiminti jei žmogus neturėtų panašius seimų dabar. Štai /Eltos leidinyje/, "VLIKo 1969 m. Seimas" pateikdamas seime dalyvavusių atstovų sąrašą, nurodo ir ką tie dabartinio seimo atstovai atstovauja: Liet. Fronto Bičiuliai, Liet. Krikščionių Darbininkų S-ga, Liet. Krikščionių Demokratų S-ga, Liet. Rezistencinė Santarvė, Liet. Tautinis Sąjūdis, Liet. Vienybės Sąjūdis, Liet. Atgimimo Sąjūdis, Liet. Darbo Federacija, Liet. Laisvės Kovotojų S-ga, Socialdemokratų Partija, /Užsienio Delegatūra/, Liet. Ūkininkų Partija, Liet. Ūkininkų S-ga, Valstiečių Liaudininkų S-ga, Maž. Liet. Rezistencinis Sąjūdis ir Ryt. Liet. Rezistencinis Sąjūdis. Suskaičiavus - 15! Ar ne per mažai? O kur gi tokie žvejotojai, medžiotojai, latrai, blaivininkai, gauruotieji, praplikę, aptukę, suliesę, mokyti, bėmoksčiai? Ir taip iki begalybės. Štai kodėl norisi daryti balansą ir žvilgtelėti į kur žengiam. Nes jau daugeliui tie sąjūdžiai, santarvės, partijos, federacijos ir bičiuliai reiškia tik tiek, kiek ir tie pašaliniai. Suprantama, tai yra komunikacijos kaltė. Nesuspėta "apsišviesti" arba nebuvo kas tinkamai "apšviesti". Bet kartos po mūsų liks dar "tamsesnės". Ir kas tuomet vaduos Lietuvą? Kas rūpinsis tęstinumu?

Todėl ir minint Steigiamojo Seimo aukstinį jubiliejų, neišvengiamai tenka prisiminti ir vėliau padarytas klaidas. Ir jei mums nepavyks suprastinti savųjų valdomųjų organų, tai, duok Dieve, kad Lietuvai atgavus laisvę, dabartinis seimas neperbristų Atlanto, o liktų čia, nes nualinta Lietuva tikrai nepajėgtų /ir, greičiausiai, nenorėtų/ tokio grandiozinio partijų skaičiaus išlaikyti.

Vacys Žižys

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiuose laiškuose išreiškiamos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos pažiūras ar nuomonę. Laiškai gali būti trumpiniai. Anoniminiai pasisakymai nebus spausdinami. Red.

AR NEVERTĖTŲ KAI KĄ PASIMOKINTI IS KITATAUČIŲ?

Dažnai laikraščiu skiltyse skaitome autorių straipsnius,

sugestijonuojančius nekaitaloti pavardžių, paveldėti iš tėvų protėviu mūsų lietuvišką ir siaulietuvišką. Tai labai reikš-

minga idėja. Deja, prieš ideologinį vėją žmogaus plaučiai nepakankamai atsparūs atsilaukti, nes gyvenimas eina sava vaga - anot mūsų dainiaus žodžių: "Nesulaikysi upės bėgimo". O jeigu sulaikyti upės bėgimą, tai tam darbuli reikalinga ryžtingų ir kietų priemonių.

Bet tos priemonės kas metal silpnėja ir jos silpnės, nes mūbręstanti studentija apsisprendžia savaip: Jie net labai yra pasipiktinę mūsų šiandienine politine pompa.

Jaunimas nori, kad mes liautumės menkystės vertomis diskriminacijomis ir kišimosi į jų demokratinės laisvės principus ir net asmeninės gerovės siekimus... Anot jų: gyvename ne Lietuvoje ir mes savo lietuvišką laikysena bei lietuviškais pavardėmis ar pusiau slaviškais nenusustebinsime pasaulio, o ypač tų valstybių, kuriose baigiamės aukštus mokslus ir pretenduojame į aukštas valstybines pareigūnų vietas. Ar nebūtų vertingiau išlikti mums savo širdyse tvirtais lietuvių tautos atstovais ir vidūjiniais patriots, bet ne išoriniais. Mes pratę didžiulius ir linksniuoti įžymiesnių asmenų pavardes ir juos savintis savais tautiečiais, k.t. boksiningo Šarkio - Žukausko, kino žvaigždės Kilmonytės, Šerno, poeto Adomo Mickevičiaus, Oskaro Milašiaus ir kitų įžymių žmonių. Bet iš jų tik Kilmonytė moka lietuviškai... Ir kodėl anuos garbinti, kurie nemoka lietuviškai, ar todėl, kad jie įkopė į aukščiausius savo paskirties postus?

Ar nebūtų lietuvių tautai naudingiau, kad neatstumtume nei vieno nuo tautinio kamieno, kurie stengiasi bendrauti su lietuviška bendruomene ir remia tuvišką veiklą. Jeigu graibstėmės už viebių duonos kepalų, tai privalome surinkti ir trupinių.

Didelėse tautose pavardės nesudaro reikšmingo tautinio atspalvio, nes jų ten yra įvairiausių, bet užtatai yra kreipiamas dėmesys su kuo bendraujama. Mums išsivijoj būtina sąlyga pamiršti polemikas, diskriminacijas ir išorinį atgyventą lietuvišką šovinizmą.

Žvejokime žuvelės iš mėlynųjų ir raudonųjų vandenų ir suleiskime jas į lietuvišką užtvankas.

Mūsų lietuviškas atžalynas moksle yra gabus ir nemažas skaičius kas metai baigia aukštus mokslus ir užima svarbias pozicijas: pedagogikoj, medicinoj, inžinerijoj, juristikoje ir kitur. Kai kurie iš jų atidarinėja savo kabinetus ir įsijungia į vietinį gyvenimą.

Br. MILAŠIUS
Hamilton, Ont.

VLIK'o Seimo dalyviai, 1969 metais New Yorke

Nuotrauka Vytauto Maželio.

AR NEPERDAUG TOLINIO?...

Al. Gimantas

Iki kokių visų sovietija minėjo savosios valstybės iškūrė Lenino sukaktį. Beribis to kulto garbinimas turėjo lieti ir į periferiją. Nenuostabu tad, kad ir sovietinijoje Lietuvoje, jos spaudoje, raudonosios dievystės vyriausiojo dievo Lenino garbinimas, jam keliaklūpščiavimas, vertė iš koto, net ir eilę tokių leidinių, kuriuos, normaliai, atmetus visą sovietinį ir priverstinį balastą, galima pavadinti pakankamai rimtais. Bet, duoklė turibūti atiduota ir todėl šaipytis iš ten ateinančios spaudos puslapių, gal ir nedėrėtų: ne jų laisva valia toks pasirinkimas.

Bet, kad ir mūsų, taip vadinamos, laisvosios spaudos puslapiai, lenininės sukakties proga prabilo apie Leniną, tai jau reikia tikrai stebėtis. Eilės straipsnių, tiesiog beribiai minėjimai, tegu ir iš negatyviosios pusės, užėmė mūsų kai kurių laikraščių eiles skilčių, kurios juk degamai reikalingos aiškintis, kalbėtis, diskutuoti kurkas mums višiams rūpimais ir tikrai neeilinės svarbos reikalais. Problemų daug, kiekviena diena į lietuviškąjį gyvenimą vis įneša ką nors naujo, kartais nenumatyto, nelaukto. Ir šiaip yra užtenkamai ką svarstyti, pasidžiaugti, gal, reikalui esant, ir paliūdėti. Tuo tarpu tiek daug vietos, tiesiog beprasmingai, buvo pašvęsta Leninui. Kas iš lietuvių skaitytojų jo nežino, nepažįsta visų jo darbų, jo minčių įkūnijimo? Atrodo, kad ir mes norime prisidėti prie sovietijos norimo sukelti pasaulyje išpūdio, kokio tai genialaus, nepaprasto asmens būta.

Bet, sovietai tikrai persitengė ir pertempė visas sty-

gas. Teko girdėti per CBC radijo tinklą komentarus, vieno jų korespondento iš Maskvos pateiktus, kuriuose kanadietis reporteris stengiasi kiek galint nešališkiau įvertinti ir pavaizduoti visą tą iškilmingąjį triukšmą ir pomą, kurią sukėlė Lenino sukaktis, bet ir jo galutinė išvada buvo tokia, kad kremlinė valdovų gūžta netik, kad pasaulio opinijoje nepakėlė Lenino prestižo, bet, rasi, gal net ir pablogino jo turėtą padėtį, nes tie egzaltacija persunkti, tiesiog dievybės garbimo formas pasiekusieji minėjimai ir mitingai, bent jau užsieniečiui pradėjo atrodyti visai nerimtai, dar daugiau, turėjo išaukti net menką pašaipos šypseną. Gana panašią išvadą, tegu ir kitais žodžiais reiškiamą, priėjo ir eilė didžiųjų šio kontinento laikraščių ir žurnalų. Apie sovietinį persitengimą ir sukarikatūrinimą Lenino sukakties iškilmų, minėjo ir toks milijoninį tiražą turis žurnalas "Time".

Galimas dalykas, kad neseniai prieš tą Lenino šventę, nušalintieji kai kurie asmenys ten tvarkė propagandos ir kai kuriuos kultūros reikalus, vyresniųjų jau buvo pastebėti, kad savojoje akcijoje peržengė visas galimas protingas ribas. Rasi, visa jau buvo tiek išibėgę, kad Kremlui nebuvo kaip viską sustabdyti, tad ir sukosi visos iškilmės inercijos tvarka, jau nebegalint vyksmo sulaikyti ar bent pristabdyti.

Galimas dalykas, kad būta ir kitų priežasčių. Taipgi, galima spekuliuoti prielaida, kad po garsiosios Brežnevo kalbos /kurioje jis puolė svetimas santvarkas, užsienio valstybes, atvirai kvietė ko-

munistų partijas sukilti ir pan./, sovietai bandys pereiti vėl "kieta užpakalio" politikon, o tai reikš, kad bus bandoma bent kiek daugiau praverstas duris ir Vakarus, vėl pridaryti, vėl bandyti lopyti uždangoje pasitaikiusias propešas. Jei taip bus, aišku, pirmoje eilėje tai gaus pajusti visą laiką rakštami budrioje Kremliaus akyje, nes buvo užtenkamai progų įsitikinti, kad ten, kur iškyla bet kurios rungtynės ar varžytinės tarp laisvųjų ir pavergtųjų sistemų, reprezentantų, nesunku pamatyti, kurie laimi... Ir tai, be jokių specialių propagandos efektų, demonstracijų, šūkių, ar vėliavų iš mūsų pusės.

Prasidėjęs bent kiek gyvensnis laisvųjų ir sovietinamos Lietuvos tautiečių bendravimas, ko gero, po Lenino šventės, turės mažėti, siaurėti, nors, sunku būtų patikėti, kad būtų visiškai sustabdyti bet kurie kontaktai, kaip, kad buvo Stalino siuntėjimo laikais, kada net laiškas iš užsienio, ne labai perdėtai sakant, galėjo reikšti bilietą Sibiran. Nežiūrint visų ten turimų drausmės priemonių, viso budraus partijos ir kitokio aparato, kažin ar bebus jiems galima grįžti atgal visiškai izoliacijon. Kad ir labai ribotą galimybių ribose, rasi, jaunoji sovietinė inteligentija, intelektualų ir kultūrininkų sluogsniai, vargiai ar toleruos visišką uždangos nuleidimą. Sovietinis katilas garuoja, spaudimas, kad ir nesprogsiančios dar jėgos dydžio, vyksta, tad ir katilo viršai turi būti bent kiek pakelti susidariusiam garo pertekliui išeiti. Tas ir teikia bent kiek vilčių laisvėjimui anapus /nors ir menkam/.

● Mokytoja Dalia Orentaitė JAV ir Kanados lietuvių mokytojų studijų savaitės dalyvius supažindins su vietinės mokyklos metodų pritaikymu lietuviškoje mokykloje. Studijų savaitė vyks tuo pačiu metu kaip ir praeitais metais Dainavoje.

● Prof. Antanas Čalys JAV ir Kanados lietuvių mokytojų studijų savaitėje nagrinės temą "Dvikalbių vaikų tarties taisyklos".

● KLB kultūros komisija, kuriai pirmininkauja dr. M. Ramūnienė, gyvenanti Otavoje, posėdžiavo praėjusią savaitę. Posėdyje dalyvavo visa eilė kultūrininkų. Nutarta organizuoti lietuviškų knygų ir kitomis kalbomis leidinių apie Lietuvą rinkimą. Surinktos vertingos knygos bus įteiktos valstybinei Kanados bibliotekai Otavoje. Su bibliotekos vadovybe jau susitarta. Rudenį numatoma surengti knygų įteikimo iškilmę Otavoje su atitinkama programa. Kadangi kultūros komisija neturi lėšų, nutarta surengti paveikslų loteriją.

Kanados Lietuvių Lithuanian Canadian Fondas Foundation

Nauji nariai ir įnašai:
381. Niagaros veteranai \$ 100
382. Kavalėlis Juozas \$ 100
383. Kardello Jono atm. \$ 100
384. V. S. V. (Toronto) \$ 100
Liet. Veteranų S-gos "Ramovė" Niagaros pusiasalio sk. randasi St. Catharines. J. Kavalėlis yra to Skryliaus išdėninkas. Žurnalisto, N. L. Ilgamečio redaktoriaus a.a. Jono Kardello atminimui įnašą davė našlė Elžbieta Kardellenė.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojam. Šiais metais įstojo į Fondą kol kas tik 23 nariai su įnašu \$ 3500. Iki metų galo reikia gauti min. \$ 10 000. Truksta įnašų ypač iš Montrelio, Hamiltono, Delhi ir Vakarų kolonijų. Ar verta duoti pinigų

Lietuvių Fondui? Vakar vienas tautietis Parodos salėj pasakė: "tokiems dalykams aš pinigų neturiu", o kitas tautietis tuoj išsitraukė knygutę ir parašęs čekį 100 dol sakė "aš turiu remti lietuvių" prašė jo pavardės neskelbti.

Čia man prisiminė įdomus straipsnis T. Ž. Nr 15 "Lietuviai be Lietuvos" - "stebimės žydų likimu - jų išsiblaškymu pasaulyje ir jų nepaprastu atkaklumu neišnykti. Šiandien ir lietuvių tauta yra patekusi išblaškytų tautų eilesna... kaip ji baisiai išblaškyta. Jeigu per šimtą šimtmečių, gyvenamį nuolatiniame nutautėjimo grėsmeje, neišnyko žydai, reiškia, gali išlikti ir kitos tautos".

Žydai netik išsilaikė, bet jie atkūrė Izraelio valstybę ir laimėjo karą... daugiausia pinigais. Jie suprato pinigų galią. Prieš kelis metus atvykęs į Toronto vienas žydų ministras surinko per valandą milijoną dol. o kitas ministras - Abba Eban - atvykęs praeitais metais į Miami, per kelias dienas surinko 6 mil. dol. Mes, 30 tukst. Kanados lietuvių jau kelis metus vargstam kad surinkti \$ 100 000. Lietuvių išlaikymui reikalinga pinigai. Jei norime išlaikyti savo tautybę tai "tokiems dalykams" reikia aukoti. Davimas šimtinės Lietuvių Fondui nieko per daug nenuskriaus.

P. Lelis
Izd ir vajuos vedėjas

Dr. inž. S. J. Matas, Amerikos Liet. Inžinierių ir Architektų sąjungos (ALIAS) pirmininkas ir dr. inž. V. Klemas, kuris inžinierių ir architektų suvažiavime skaitys paskaitą "Erdvių technologijos patyrimo pritaikymas medicinoje". Dr. Matas ir dr. Klemas buvo Lietuvos Mokslo simpoziumo Čikagoje organizatorių komitete ir dabar ruošia Pasaulio Lietuvių Mokslo Draugijos projektą, kuris bus pristatytas inžinierių suvažiavimui Toronte, gegužės mėn. 30-31 dienomis.

TECHNIKOS ŽODIS

Ilgai lauktas išeivijos lietuvių mokslininkų suvažiavimas, Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo vardu, įvyko 1969 metų lapkričio mėnesio 26-30 dienomis, Čikagoje.

Praeityje buvo pagrįstai nusiskundžiama buvusiais kultūros kongresais, kuriuose visai nebuvo kviečiami dalyvauti tikslųjų mokslų atstovai, tarytum mūsų visuomenėje jų visai nebūtų, arba jie netikėtų į taip plačiai linksniuojamą kultūrininkų - kūrėjų kategoriją. Šis suvažiavimas įtikinamai įrodė ne vien tikrai mūsų mokslininkų - technologų gausumą, bet ir jų gilų savo mokslo srities pažinimą, pasigėrėtiną kūrybingumą ir neabejotiną užsigažavimą lietuviškiems reikalams.

Iki šiol mūsų išeivijos kultūriniam gyvenimui vadovavusi vyresnioji humanitarų karta paskui savęs buvo bepaliekanti nejaukią tuštumą mūsų visuomeninėje srangoje. Iš tiesų, pasidarė jaučiamas kažkoks trūkumas, stoka visuotinumui, pilnaties. Aišku, trūko tos „užmirštosios kartos“, kuri augo, brendo ir garsėjo akademiniuose sluogsiuose ir moksliniame pasaulyje, bet neturėjo tinkamos progos pasirodyti tarpe savųjų.

Pramatytas ir sėkmingas naujų jėgų prisiveržimas įvyko 1968 metais ALIAS suvažiavime, Clevelande. Tenai susirinkus didesniai būriui inžinerijos mokslininkų, išsivystė ir šio simpoziumo idėja. Savaimingai kilo noras vėl netrukus susitikti ir platesniu mastu parodyti saviesiems jau išbandytą savo pajėgumą.

Šiuos dalykus paminime su tikslu priminti tuos bendrus saitų, kurie jungia didelę dalį šio simpoziumo dalyvių su mūsų Inžinierių ir Architektų Sąjunga. Ji buvo pradininke suburti savo eilėse technologus - mokslininkus, ir nori likti ir ateityje jų stipriausiu ryšiu, ramsčiu bei užnugariu.

Proginiai susitikimai, kaip ir šis simpoziumas, yra naudingi ryšiams sudaryti, bet nėra pakankami juos išlaikyti be pastovios organizacijos ir savos spaudos. Buvome ir esame šalininkais už apjungiančių ir vieningųjų sambūrių sudarymą, nes mūsų, taip plačiai išsiblaškiusių, sąlygose, didesniame junginyje dirbti yra ne tik smagiau, bet ir našiau. Pritardami mokslininkų susiorganizavimo minčiai, nenorime likti šio judėjimo tik nešališkais stebėtojais, bet norime būti veikliais talkininkais bei pagalbininkais, o jiems susiorganizavus, jų darbų skelbėjais, jų minčių ir idėjų sklaidėjais. (Taip rašo ALIAS žurnalas apie praeitą suvažiavimą).

SUAUGUSIŲ ŠVIETIMAS KAUNE (iki 1940 metų)

Gal vienas gražiausių ir įdomiausių žmogaus gyvenimo laikotarpių yra laikas praleistas mokykloje. Nepriklausomoje Lietuvoje privalomas, berods, tebuvo tik pradžios mokyklos mokslas. Ne visi baigusieji pradžios mokyklą galėjo siekti viduriniojo ir aukštojo mokslo. Slekti mokslo, be noro ir gabumų, dar reikėjo ir lėšų. Tačiau ne visi tėvai pajėgė suteikti tą galimybę savo vaikams. Kartais iš didesnės šeimos tik vienam pavykdavo prasmukti į mokslo pasaulį. Tačiau, jei individas turėdavo pakankamai noro, užsispyrimo ir gabumų, tai dažniausiai savo tikslo atsiekdavo.

I. Jaunuolių švietimas
Vaikai, baigę pradinę mokyklą, turėjo progos stoti gimnazijon. Gimnazijos buvo išlaikomos valdžios, aprūpintos neblogo patalpomis ir aptarnaujamos gana gero mokslo personalo.

Kaune viena iš pirmųjų gimnazijų buvo "Aušra". Jos patalpose tilpo ir mergaitės ir berniukai. Berniukai mokėsi pirmo ir trečio aukšto klasėse, o mer-

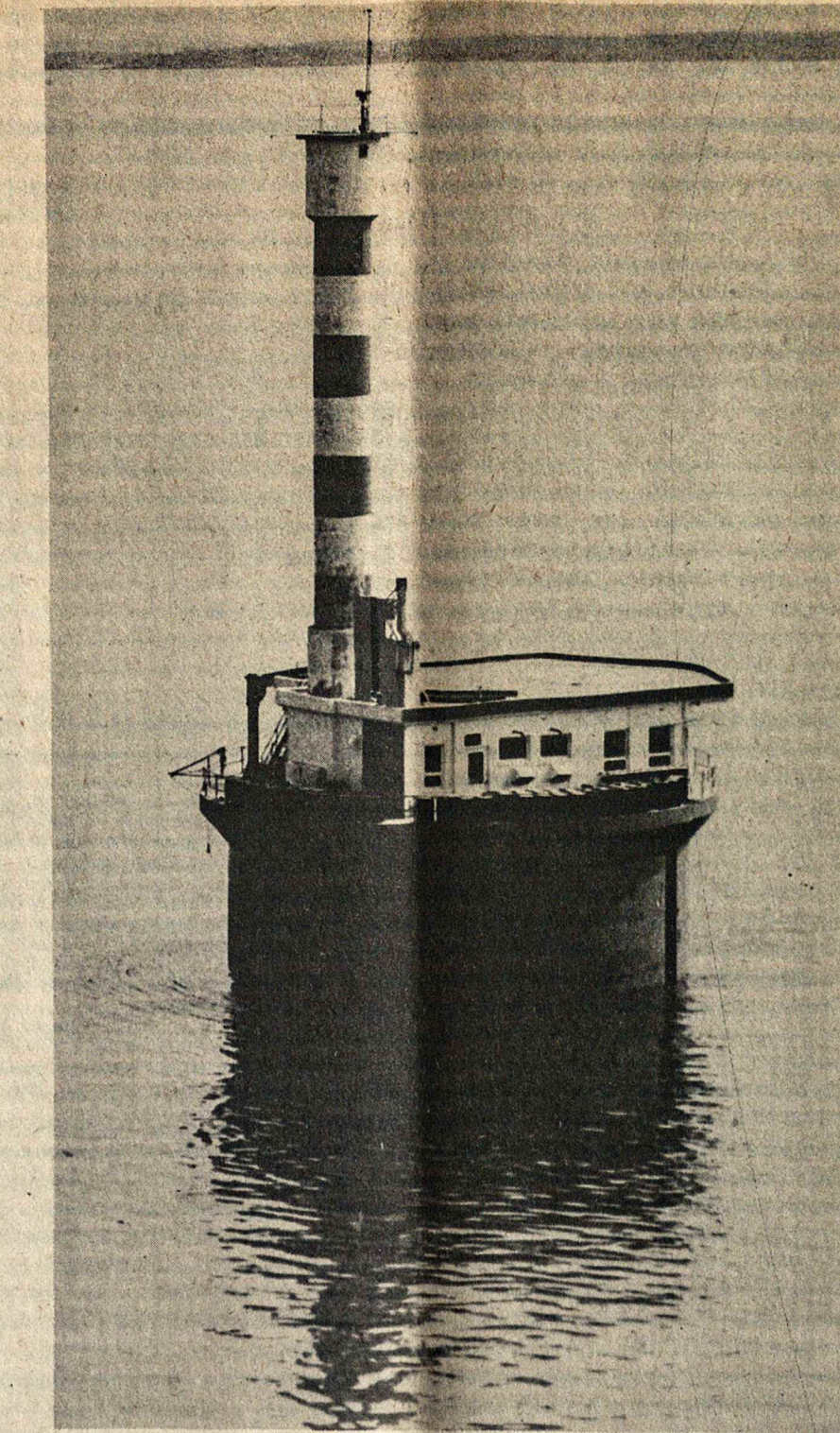
gaitės antro. Rytmečio malda buvo kalbama visų mokinių ir mokytojų trečio aukšto salėje. "Aušros" gimnazija buvo įsikūrusi caro laikų mergaičių gimnazijos rūmų patalpose, Laisvės Alėjos ir Kanto g-vės kampe. 1924 m. gimnazijos prausyklose dar buvo galima užtikti rusų kalbą užrašų, kurie skelbė, kad tai esanti Kauno rusų mergaičių gimnazija.

Dienos metu gimnazijos patalpas naudojo humanitarinis skyrius, o vakare - antroji pamaina - komercinis skyrius.

1927 m. mergaitės buvo atskirtos nuo berniukų ir iškeltos į "Aušros" mergaičių gimnaziją, Seimo g-vėje, į buv. seimo rūmus.

Mokslas "Aušroje" buvo gana pigus. Jis buvo daugiau simbolinis. Visas švietimo išlaidas nešdavo valdžia - švietimo ministerija.

Žaliakalny, Ukmergės plentė (vėliau pavadintu Savanorių prospektu), buvo privati "Saulės" gimnazija. Ji buvo išlaikoma vienuolių sekcijos. Joje mo-

Brule Bank švyturys Lauryno upėje, 50 mylių į vakarus nuo Quebec miesto. Pastatė Department of Transport of Canada, projektavimą atliko inž. J. V. Danys.
/ Iš lietuvių inž. ir arch. suvažiavimo Ottawoje parodos. Nuotrauka Department of Transport/.

kėsi tik mergaitės.

Augant Kaunui ir kylant Lietuvos ekonominiam ir kultūriniam gerbui, atsirado naujų gimnazijų ne tik miesto centre, bet ir priemiesčiuose.

2. Suaugusiųjų švietimas
Ne kiekvienas jaunuolis turėjo progos ragauti viduriniojo mokslo. Buvo ir tokių, kurie pradėjo, bet nepajėgė jo užbaigti. O tam buvo daug priežasčių. Kartais kaltė sutapo su individualu, gana dažnai dėl lėšų stokos, ligos ar kitų panašių priežasčių.

Nemaža, nutraukusių mokslą ir įsigyjusių tarnybas (pajamas), panoro sugrįžti mokyklon atgal. Deja, jiems vietos jaunuoliams skirtose gimnazijose, jau nebuvo. Švietimo ministerijos išlaikomų gimnazijų suaugusiems neteko girdėti. Čia suaugusiems atėjo pagalbon privačios organizacijos ir paskiri asmenys.

Kaune buvo trys suaugusiems skirtos gimnazijos: 1. Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos, 2. "Pavasario" ir 3. Dr. Tumėno. Man atrodo, kad jos visos trys tetarėjo tik keturias baigmines klases, t. y., penktą, šeštą, septintą ir aštuntą.

LMPS suaugusiųjų gimnazija nuo 1933 m. buvo įsikūrusi rusų gimnazijos patalpose, Vytauto prospekte, priešais Karo ligoninę. "Pavasario" gimnazija - lenkų gimnazijos rūmuose, Vytauto prospekte ir Miškų g-vės kampe. Dr. Tumėno vardo gimnazija pradžios mokyklos patalpose, Trakų g-vėje, priešais miesto kapines.

Pirmosios dvi gimnazijos turėjo politinės ideologijos antspalvį. LMPS gimnazija buvo tvarkoma socialistinės ideologijos žmonių. "Pavasario" gimnazija buvo krikščionių demokratų ideologijos žmonių rankose.

Negalėčiau pasakyti ar suaugusiųjų gimnazijos gaudavo kokią nors finansinę paramą iš švietimo ministerijos. Aišku tik, kad LPMS ir "Pavasario" gimnazi-

jos turėjo labai gerą vardą ir stovėjo mokslo srityje labai aukštai.

Mokslas jose nebuvo pigus. LMPS 8-tos klasės mokestis su abiturso egzaminais metams kainavo apie 500 litų.

2. Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Kauno gimnazija suaugusiems.

a. Mokslo personalas.

Pradžioje ši gimnazija buvo Maironio g-vėje, priešais seną Vaikų ligoninę. Vėliau lenkų gimnazijos rūmuose, Vytauto prospekte ir Miškų g-vės kampe ir vėliausia - rusų gimnazijoje, Vytauto prospekte, priešais Karo ligoninės akių skyriaus ambulatoriją.

Gimnazijos direktoriumi buvo Jonas Norkus, 35-40 metų amžiaus, vidutinio ūgio, apypilnis, nevedęs vyras. Vėliau apsiavedė. Didelis sporto mėgėjas, ypač futbolo. Jį galėjai sutikti beveik kiekvienose futbolo rungtynėse.

Be direktoriaus pareigų, dar dėstė istoriją ir, kartais, lietuvių kalbą ir visuotinę literatūrą istorijos vadovėlių gimnazijoms.

Mirė Lietuvoje prieš keletą metų.

Direktoriaus pavaduotoja buvo Petronėlė Lastienė, poeto Adomo Lasto žmona. Be šių pareigų, dėstė istoriją ir, kartais, 5-toje klasėje lietuvių kalbą. Įvedus svetimų kalbų pasirinkimą, dėstė rusų kalbą. 1945 m. buvo pakviesta Kauno universiteto, humanitarinio fakulteto istorijos katedrai.

Vokiečių ir anglų kalbas dėstė mok. Margarita Vymerytė, protestanto kunigo Vymerio dukterė. Nepaprastai gabi pedagogė. Labai stipri metodikoj, ypatingai gerai žinanti dės-

tomų kalboms vadovėlių, patį sistematiškai ir planingai paruošdavo dėsmonių kalbų kursą, gramatiką ir sintaksę.

Netekėjusi. Maža kaip pelytė. Visuomet elegantiškai, bet gana savotiškai apsirengusi. Berėmiai akiniai ant mažos nosytės. Visada linksma ir gyva, bet kartų nepaprastai tvarkinga ir griežta. Būti jos mokiniu buvo tikras malonumas.

Rusų okupacijos metais buvo pakviesta kalbų asistente į universitetą, o vėliau į Lietuvos Mokslo Akademiją. Mirė Lietuvoje 1965 m.

Lietuvių kalbą ir visuotinės literatūros istoriją dėstė didelių gabumų ir neišsemiamos energijos mokytojas Juozas Žiugžda. Tai buvo pedagogas, kuris savo žiniomis, talentu ir dramatišku dėstymu uždegdavo klase. Klasė virpėjo ir gaudė jo mintis, jo aištingą meilę savo kalbai, poezijai ir literatūrai.

Vidutinio amžiaus, kažkaip velkas vieną koją. Paslaugus patarimais ir pagalba. Nors aiškiai kalbiųjų pažiūrų, tačiau mėgiamas ir gerbiamas visų mokinių. Organizavo mokinių literatūros būrellius, skatino gabesnius eiliuoti, rašyti. Ruošė literatūrinius referatus - juos kartu su mokiniais analizavo, kritikavo.

Buvo vedęs, turėjo du sūnus. Kaip ir daugelis vyrų, turėjo silpnę - mėgo gražias moteris.

Išėlių spaudoje užtikau gana daug karčių priekaištų Juozui Žiugždai. Mums mokiniams, Žiugžda, kaip mokytojas, pasiliko skaistus. Jis išmokė mus mylėti savo tėvų kalbą, grožėtis jos kultūrą ir literatūrą.

Algebrą, geometriją, trigonometriją ir astronomiją, kaip sako buvęs "Paramos" bankelio pirmininkas Jurgis Strazdas, dėstė jiems to meto matematikos fenomenas - mokytojas Kostas Rindzevičius. Vidutinio ūgio, lieknutis, jaunas, vos tik užbaigęs matematikos fakultetą. Nepaprastų gabumų. Anot J. Strazdo, nei prof. Biržiška, nei kiti to meto profesoriai jam neprilygo. Savo matematikos svajonėm ir sapnais jis buvo išstrūkęs iš tuometinio matematikos mokslo pasaulio. 1940-1944 dėstė aukštąją matematiką V. D. universitete.

Didelis futbolo mėgėjas. Jo mokslo draugas ir LFLS futbolo komandos žaidėjas Viktoras Ilgūnas šiandien yra matematikos docentas Kaune. Rindzevičius, kaip ir daugelis kitų, apleidė savo tėvynę. Jo talentas ir matematiniai gabumai tapo palaidoti. Yra, berods, Australijoje. Abejoju, ar net dirba savo profesijoje.

Fizikos mokslus 7-toje ir 8-toje klasėje dėstė kitas fenomenas - fizikos mokslų daktaras Kazys Baršauskas. Jaunas ir dinamiškas. Visada tvarkingai ir skoningai apsirengęs. Tapo pakeltas profesorium, ilgus metus buvo Politechnikos Instituto dekanu. Mirė Lietuvoje prieš porą metų.

Aukštąją matematiką - diferencialinį ir integralinį skaičiavimą dėstė profesorius Zigmas Žemaitis Trumpa barzde, visada linksmas ir judrus. Elegantiškai apsirengęs, pilnas humoro ir pedagoginių anekdotų. Nors mokslus buvo baigęs Rusijoje (Odesoje), tačiau jo dė-

tymo metodai buvo daugiau panašūs į Vakarų Europos, gal net JAV metodus. Jie turėjo kažkokią panašumą su prof. Kazio Pakšto dėstymo metodais, nors prof. K. Pakštas buvo JAV aukštojo mokslo absolventas.

Mirė prof. Zigmas Žemaitis prieš metus Lietuvoje, sulaukęs 85 metų amžiaus.

Chemiją (organinę ir neorganinę) ir fiziką 5-toje ir 6-toje klasėje dėstė mokytoja Žvironaitė. Ji buvo V. D. universiteto docento-fizikos mokslų d-r-o A. Žvirono sesuo.

Jauna, vos tik mokslus baigusi. Pilna entuziasmo ir pedagoginės meilės mokiniams. Rengdavo sekmadieniais išvykas į gamtą, pav. į prof. Ivanausko sidabrinų lapų ūkį ir kitur.

Pašybą ir meno istoriją dėstė dail. Petras Tarabilda. Gabus ir darbštus dailininkas, indų yogų mokslo pasekėjas.

Savo mintimis mielai dalėsi su mokiniais.

Puikiai prisimenu jo piešimo technikos demonstravimą klasei. Vienos pamokos metu anglimi nupiešė didelį gimnazijos sargo portretą, kitos pamokos metu - gražų mokinio saržą.

Tikybą pradėjo dėstė karo kapelionas Kazimieras Juška. Gudrus ir apuskrus dvasiškis. Geras kalbėtojas. Sirgo vėžio liga ir greit pasimirė. Jo vieton atėjo kunigas Strazdas. Aukštas, energingas ir iškalbus dvasiškis.

b. LMPS gimnazijos mokiniai
Gimnaziją lankė įvairaus amžiaus ir skirtingų ideologinių pažiūrų mokiniai. Čia galėjai užtikti dvidešimties metų jaunuolį ir 40-ties metų vyrą, keturių vaikų tėvą. Mokinio amžiaus vidurkis buvo 20-25 metai. Visi mokiniai turėjo tą patį tikslą - užbaigti vidurinį mokslą ir gauti brandos atestatą.

Jie visi tarnavo. Buvo nemažai kariškių - liktinių puskarininkų, trokštančių įsigyti brandos atestatą ir pralįsti Karo Mokyklon. Kiti stekė brandos atestato, nes norėjo įsigyti aukštąjį mokslą. Nuo normalios jaunuolių mokslo kartos jie buvo atskilę penkais, septyniais metais. Mergaitės sudarė trečdalį visų mokinių.

Dienos metu darbe, o vakare mokykloje, jiems neliko laiko gražiam ir vėjavalkiškam jaunystės gyvenimui. Jų subrendę kalbos padargai gana sunkiai kramtė svetimas kalbas. Gal kai kurių ir protas nebuvo toks lankus, kaip jaunųjų. Gal jie daugiau ir energijos skyrė fizikos, chemijos ir matematikos problemoms spręsti. Tačiau jų begalinis noras, užgrūdinta valia ir darbas apvainikavo juos mokslu, kurio jie siekė.

4. Padėka

LMPS gimnazijos mokiniai, jei dar gyvi, artėja prie savo slenkščio amžinybės. Dalis jų Lietuvoje, kita dalis išmėtyta po platajį pasaulį. Jų buvę mokytojai beveik visi jau amžinybės iškeliavę.

Gyvenimas neleidė mokiniams ir mokytojams susitikti. Nesutekė progos padėkoti mokytojams už suteiktas žinias ir duotą kryptį. Beliko tik tylioji padėka - gyviems sulaukti gilių senatvės, o mirusiems - šventos ramybės.

Prof. dr. A. RAMŪNO, Ottawos Universiteto Lyginamosios Pedagogikos Centro direktoriaus ir Pedagoginių Mokslų Fakulteto vicedekano, nauji veikalai:

♦ DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN THROUGH PHYSICAL EDUCATION *****
Išleido Ottawos universitetas, 435 psl. Įvada parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo nušvietimas".
♦ DIALOGUE ENTRE ROME ET MOSCOU *****
Ekumeninis žvilgsnis į Rusijos ir Europos santykius praityje, dabartyje ir ateityje. Įvada parašė kardinolas Koening. Išleido Ottawos Universitetas.
♦ IŠ SUTEMY Į AUŠRĄ *****
Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmonių kosminiam amžiui augimą.
Veikalai gaunami A. V. parap. Kioskoje, 1465 De Seve St., Montreal 205, P. Q.

PROF. V. RUOKIS 85 m. AMŽIAUS

Lietuvoj gyvenantis prof. Viktoras Ruokis š.m. vasario mėn. 26 d. sulaukė 85 metus amžiaus. Jis gimė 1885 m. Daubariškių vien. Švenčionių aps. Mokėsi Švenčionių mės- to mokykloje ir kurį laiką Vilniaus seminarijoje, - bet kuni- gu netapo. 1912 m. baigė Ode- sos universiteto agronominės chemijos skyrių, o 1914 m. Maskvos agronomijos institu- tą. Pirmojo pasaulinio karo metu dirbo Centr. Lietuvių Komitete ir kitose organiza- cijose Vilniuje. 1918 m. gruo- džio mėn. perėmė iš vokiečių Dotnuvos dvarą ir 1919 m. at- gaivino ten ankščiau veikusią Žemės ūkio ir Miškų mokyk- lą tapdamas jos direktorium- iki 1920 m. rugsėjo mėn./Vė- liau direktorium buvo A. Vie- nožinskis, o pertvarkius tą mokyklą į Ž. Ū. Technikumą, direktorium tapo A. Rukuiša/. Isteigęs Dotnuvoje Žemės ūkio Akademiją /vieton Techniku- mo/ 1924 m. Ruokis tapo do- centu, o vėliau profesorium, dėstydamas kaip ir Techniku- me, chemiją ir dirvožemio mokslą. Sovietų okupacijos metu dirbo ir berods tebedir- ba tą patį mokslinį darbą Aka- demijoje, kartu būdamas Lietu- vos mokslo akademijos nariu -korespondentu. V. Ruokis pa- sižymėjo nepaprastu darbštu-

mu. Dar 1909 m. jis parašė ir išleido "Naminį gydytoją". 1920 m. išleido "Neorganinę chemiją" kuri buvo naudojama gimnazijose. 1922 m. parašė "Analizinę chemiją", 1923 m. - "Organinę chemiją", 1930 m. - "Dirvožemio mokslą", 1933 m. "Istorinę Geologiją" ir "Per Europą ir Afrikos kraštą". Su prof. Ig. Končiu parašė knygas apie Palangos kraštą ir Šepe- tos pelkes. V. Ruokis kūrė pirmuosius lietuviškus terminus chemi- jai, geologijai, mineralogijai ir kristalo grafijai. Jo sukur- tas "vandenilis" /angl. hydro- gen, rusiškai - vodorod/ turė- jo net priekaištų iš Lietuvos Ū-to chemikų /kodėl ne "van- denėlis"/. Bet vandenilio ter- minas prigijo ir dabar tebe- vartojamas. Rašančiam šias eilutes teko 3 metus Žemės ūkio Techni- kume klausytis V. Ruokio che- mijos /neorganinės, analizi-

nės ir organinės/ paskaitų. Ruokis mokėjo taip įkaliti sa- vo sudarytus, ypač organinės chemijos junginių lietuviškus pavadinimus, kad ir po 50 me- tų nesunku juos atsiminti, pav. alkuoliai, aldehydai, fenoliai, amidai, hidratas, karbonatas, kadaverinas, papaverinas, pti- mainas ir t.t. Sudėtinės orga- ninių junginių dalys lietuviš- kai skambėjo taip, pav.: pto- mainas /randamas puvančioje mėsoje/ "metilo-etilo-alkuo- lio benzorūkštės-eterodrus- kės -dvimetilo-amino-chloro- vandenilis". Nežinau ar dabar tokius terminus bevartoja. Ta- da Mendeliejevo lentelėje buvo, kiek atsimenu, tik 84 elemen- tai, o šandien jų yra jau virš šimto.

Ruokis netik gilus moksli- ninkas, bet ir nepaprastas žmogus. Jis nešiojo ilgus su- veltus plaukus ir barzdą. Nie- kad nėsėdėdavo, savo veikalus rašydavo chemijos labarato- rijoje ant aukšto staliuko-visad stačias. Žiemos metu niekad kepurės nei pirštinių nei pal- to nedėvėjo, gulėdavo lauke ant lentų. Kas rytą bėgdavo tekinas į Krakes 6 km. ir at- gal. Vasarą bėgiodavo basas ir pusnuogis. Jis įsteigė Tech- nikume mokinių chorą kuriam pats dirigavo. Dalyvavo Šaulių būryje. Kai 1923 m. būrys va- žiavo Klaipėdos atvadavimui, būrio vadas A. Kasperavičius sako - "nepatogu bus be kepu- rės" - ir uždėjo jam kepurę,

MIEGUŽELIO NORIU

Liaudies daina

Broniaus Budriuno Kūriniams Leisti Fondo leidinys

(Elenos Mikalaukaitės ir Juozo Svetikų išdomis)

BRONIUS BUDRIUNAS

GAIDOMS --- 400 METŲ

(Iš muzikinės kultūros istorijos)

Balgiantis XV šimtmečiui, kartu su knygų spausdinimu sparčiai tobulėjo ir muzikos leidiniai. XVI a. pradžioje prancūzų spausdintininkas Pjeras Oltenas (Haultin) pradėjo naudoti metalines plokštes - klėses, kuriose pirmą kartą buvo kartu išgraviruotos linijos ir gaidų ženklai. Prieš tai spausdintininkai šioms dviem muzikinės rašybos elementams darydavo atskiras klėses. Ši metodą dar labiau išstbulino P. Olteno mokiniai: nuo 1527 m. atskirai pradėjęs dirbti Pjeras Atenjanas (Ategnant) ir Robertas Balaras (Ballard). Pastarasis kartu su vainiku Adrien le Rua (le Roy) įkūrė gaidų spaustuvę.

R. Balaras išleido nemaža pulkį leidinių, gavo kara- liaus tipografo titulą ir tvirtai įėjo į gaidų spausdinimo kūrėjų tarpą. Prancūzų spausdintininko leidiniai savo laiku plačiai paplito po visą Europą. Tačiau dabar jie yra bibliografinė retenybė.

Keletas R. Balaro spaudinių saugoma Lietuvos Valstybi- nės konservatorijos bibliotekoje. Tai šeši gaidų sąsiuviniai su choralinės-poliifoninės muzikos veikalais, išspaus- dinti 1557 m. Paryžiuje ir įristi į vieną knygą.

Pirmajame sąsiuvinyje - trejos mišios keturiems ir penkiems balsams. Jų autorius - vienas garsiausių to me-

išvažiavus Ruokis ją nusiųdė į patvorį...

Politika ir religija Ruokis nesidomėjo. Jis buvo moksli- ninkas, tolstojeitis ir asketas. Kaip dabar profesorius gyve- na Lietuvoje - trūksta tiks- lesnių žinių.

to madrigalo žanro atstovų Jakobas Arkadeltas (1514-1570), kilęs iš Niderlandų. Iš pradžių jis buvo Vatikano katedros dainininkas, vėliau - Prancūzijos karaliaus dvaro kapelos muzikas. Paryžiuje J. Arkadeltas sukūrė mišių ir ypač daug madrigalų, kurių rinkiniais buvo išleisti net trysdešimt kartų. Miesto jo mišios 1557 m. buvo išspaus- dintos pirmą kartą. Apie tai pažymėta gaidų tituliname lape.

Toliau - žymiausias „niderlandų mokyklos“ atstovo Zoskeno de Pri (Josquin des Pres, 1450-1521) šlovina- mosios mišios, skirtos šv. Petriui. Šis poliifonijos meistras, garsiojo niderlandų kompozitoriaus J. de Okehemio moki- nys, per savo ilgą gyvenimą buvo Milano, Romos, Kamb- rės, Modenos, Feraras bei Ludviko XII dvaro Paryžiuje bažnytinį chorų dainininkas ir dirigentas.

Kituose sąsiuvinuose išspausdintos XVI amžiaus poli- fonijos meistrų Žano Melaro (Malliard), Nikolio de Marié dangialbalsės (iki aštuonių balsų) mišios.

Ypatingą susidomėjimą kelia aštuonios giesmės, skirtos šv. Marijai (Canticum Beatae Mariae Virginis). Ciklas, taip pat pirmą kartą išspausdintas R. Balaro, yra vienas pirmųjų muzikos istorijoje kolektyvinės kūrybos pavyz- džių. Jį sukūrė minėtieji J. Arkadeltas, Z. Melaras, o taip pat Klodas Gudimelis, Lešenetas, Pjeras Kadeakas, Pjeras Sertonas (Certon) ir Klodas de Sermisy. Jų tarpe išskiria prancūzas K. Gudimelis (1505-1572), laikomas didžiojo Palestrinos mokytoju, 1565 m. išleistas jo keturbalsės psal- mės buvo oficialiai pripažintos kalvinių giesmių ne tik Prancūzijoje, bet ir kituose kraštuose (jos buvo žinomos ir Lietuvoje).

R. Balaro leidiniai išspausdinti labai didelio formato po- plieriaus lapuose, naudojant penkių linijų sistemą, kvad- ratinėmis notomis. Visuose sąsiuvinuose atskirų muzikinių temų pradžia papuošta išraiškingomis vinjetėmis. Nors spaudinams daugiau kaip keturi šimtai metų, gaidos iš- laikė labai gerai. Kai kuriuose lapuose yra kvadratinį gaidų iššifravimą nūdienėmis notomis bei tolyniškų teks- tų išrašymai juodu išliukusiu rašalu. Tai rodo, kad rin- kiny bus naudojami ir vėliau.

Lietuvoje saugomi unikaliūs gaidų sąsiuviniai yra vad- namosios „antrosios niderlandų mokyklos“ amžininkai, gyvai primenantys žymiausias jos atstovus Prancūzijoje. "Gimtasias Kraštas"

VYTAUTAS JURKSTAS

24.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

SU DALGIU SIBIRE

SIENAPIŪTĖ TAIGOJE

Atsikėlė gana anksti, nes šiandien išvažiuoja- me už keturiasdešimt kilometrų į taigą šienauti. Pasi- rengimas mažas ir viskuo jau apsirūpinta. Per pasku- tines dienas, šienaudami artimesnėse pievose, jau susi- pažinome su darbo ir gamtos sąlygomis ir sužinojome, kas reikalingiausia turėti išvažiuojant šienapiūtei į taigą.

Laimė, kad mane areštuojant pasiėmiau vyro dia- gonalines šaulių uniformos kelnes. Dabar džiaugiuosi, kad jas turiu. Visi į taigas važiuoja su ilgomis kelnė- mis, nes be jų uodai užkapoti. Sunki apranga labai vargina per vasaros karščius, nes čia temperatūra pa- kyla iki keturiasdešimt laipsnių Celsijaus. Žmonės ir gyvuliai labai kankina ir mažieji mašalai, kuriems sukančiojus užsinuodija kraujas, labai niežti oda ir gaunasi dideli patinimai.

Švarką pati pasisiuvau gana platų ir laisvą, kad jis vasarą tiktų nuo lietaus apsaugoti, o žiemą galė- čiau jį ant vatinio apvilkti. Vietinė Nataša jį labai išgyrė. Sako, nepaprastai graži medžiaga. Pasinaudo- jau maišu, kuriame buvo iš Lietuvos atsivežti rugiai. Rugius persipyliau į mažesni maišeli, o platųjį pakui- linį maišą, išaustą eglutėmis, paverčiau švarku. Gerai, kad auksas buvo platus, tad išėjo puikus švarkelis. Vietiniai maišai siauri, negražūs, bet ir jie labai tinka žmonių apdarui.

Turiu ir vyrišką megztinį be rankovių. Pasiėmiau ir tą, nes Sibiro naktys būna šaltokos. Vietoje palai- dinės apšivilkau languota suknute. Naktį bus gera miegoti, nes čia žmonės su tais pačiais drabužiais ir dirba ir miega.

Vietoje patalynės kolchozininkai pasiima nedidelę gūnelę. Aš turiu tik antklodę, ją ir pasiimsiu. Panašiai susitvarkė Stasė ir abi Bronės. Jos turėjo apatines vy- rų kelnes. Jas prisitaikė apacioje nešioti, o ant jų apsimovė viršutines. Pasiuovome maišiukus dubenė- liui, puodukui ir šaukštui įsidėti.

Dabar dar viena bėda. Reikia būtinai turėti ant veido tinklę nuo uodų ir mašalų apsaugoti. Tai labai paprastas ir primityviškas prietaisas. Pasiūtus perke- linis ant galvos užmaunamas maišelis, o ties akimis įsiūta gabaliukas apytankio tinklėlio. Kolchozo vado- vybė mums pranešė, kad tinkliukai yra paruošti ir visi gausime valdiškus. Reikia pasirodyti, kad pas mus visko pilna ir laisva taigose kvėpuoti.

Bronė Gintalienė neščia. Galvojame, kad jos ne- vartys šienauti. Bet kur tau! Sako, kad šienavimas mo- terims nesunkus darbas. Neščios tik prieš pat gimdy- mą atleidžiamos nuo darbu. Tai tau ir pagarba moti- noms. Pasirošėme visos keturios ir važiuojame kartu.

Brigadininkai jau anksti rytą pradėjo lakstyti po kaimą. Iš visų pusių pasigirdo jų ir varomų žmonių keiksmų ir šūkavimai. Kai kas iš vietinių į taip tolimą šienapiūtę nenorėjo važiuoti. Todėl dažnas rėkavo, kei- kėsi ir įrodinėjo savo teisybę. Bet viskas buvo veltui. Tik išsikeikęs gal buvo kiek lengviau, galėjo ramintis, kad taip greitai nepasidavė. Bet pagaliau nuėjo ten, kur buvo siunčiami. Jei neklausysi, tai nubaus: ne- duos karvytei šieno, o kas baisiausia - palaikys sabo- tažniku.

Į tolimuosius kulistanus ir taigosna šienauti siun- čiami vyrai, merginos ir "odinočkos" - vienišos mo- terys, kurios laikomos šeimos galvomis. Taip jos ir vargsta ištisus metus laukuose, o namuose būna tik viešniomis. Kaiman paleidžiamos tik pasirošti nau- jiems darbams į kitas vietas.

Greit sulaukėme prie savo buto ir brigadininką P. Barbašiną. Su mumis jis buvo mandagesnis ir šnekėjo nesikeikdamas. Pranešė, kad mes keturios siunčiamos ilgesniam laikui į taigą šienauti. Paašikino, ką turime pasiimti, nors mes jau viską žinojome ir buvome pasi- ruošusios. Taip pat žinojome, kad ten mūsų laukia bendras katilas. Mums susiruošus brigadininkas liepė tuojau ateiti prie kolchozo raštinės.

Dėl visa ko dar pasiteiravome apie maistą ir pa- siskundėme, kad jo visai neturime. "Valdžia" pasakė, kad visiems bus bendras katilas, o duonos mums išra- šys sandėlininkas, virėja atvers ir išdavusi užrašys mūsų sąskaiton. Už gaunamą maistą bus atskaitoma iš mūsų uždarbių.

Viską paašikinęs, P. Barbašinas greit nubėgo to- liau, nes kaimas didelis, turi apie keturis šimtus gy- ventojų, o darbo brigados tik dvi. Brigadininkams darbo ir rūpesčių daug, todėl jie ir siunta.

KELIONĖ Į TAIGĄ

Pasiimame savo kunklelius ir išeiname į raštinę. Tremtinė Jasinskienė išlydi mus, apžiūri, kaip atro- dome, ir jai akyse pasirodo ašaros. Mes atsiveikiname. Jis mus peržegnoja ir palinki išvertmės ir sėkmės mums paruošioje baudžiavoje. Išėidamos mes labai skurdžiai, gaudžiai ir juokingai atrodome.

Einame visos keturios į raštinę. Pasižiūrime viena į kitą ir šypsomės: tikros baidyklės ar cirko juokda- riai. Tariaime, kad mes jau dabar į Lietuvos moteris nebepanašios.

Raštinėje jau radome apie dvidešimt darbininkų susirinkus. Stebime, kaip jie atrodo ir kaip apsirengę. Beveik visų iš maišų pasiūtus kelnes ir švarkai. Mes pasijaučiame, kad dar per gerai apsirengusios. Viena vietinė moterėlė priėjo prie manęs, apžiūrėjo iš visų pusių ir sako:

— Tokias geras kelnes pasiėmė darban. Suplėšysi. Reikėjo jas parduoti, tai būtų gavusi gražaus pinigų. Kelnes reikėjo pasiūti iš maišo. Tokios geriausia tin- ka laukų ir taigos darbams.

Būtume gal dar šnekėjusios, bet atvažiuo du ve- žimai. Vienas pilnas daugių, šakių ir grėblių. Prie šio vežimo atsirado senas, barzdotas rusas. Jis tvarko ir prižiūri visus šienapiūtės įrankius: tveria, taiso ir iškala daugių. Jis atsisėdė ir krepšelį su pustyklėmis. "as senis važiuoja kartu su mumis. Jis taisy- sge- ausius įrankius.

Į antrą vežimą sukrauta duona, arkliena, svarstyk- lės ir kiburai sriubai virti. Neseniai kolchoze vienas arklys nusilaužė koją. Dabar jį pribagė, tad bus šie- napiūtei mėsos.

Senieji gyventojai sako, kad čia visada taip būna. Niekada negausi geresnės mėsos ir niekada nepaskers sveiko gyvulio. Suserga gyvulys, rengiasi dvesti arba ir dvesiantį pribagia ir — į bendrą katilą. Jei kas tu-

ri, tas maisto prisiduria iš namų, bet labai mažai jų turinčiųjų.

Visi savus ryšulėlius susikrovė vežiman. Susidė- jome ir mes savuosius.

Pagaliau po visos ruošos ir laktymo pajudėjome kelionėn. Labai sunkiai tempia arkliai pilnus vežimus šlapimomis ir klampiomis pievų keliutomis. Darbinin- kai, susigrupavę pulkeliais, eina šalikėmis ir neatsi- lieka nuo vežimų.

Su mumis važiuo taigon ir ūkininkas Geležinis su šeima: sūnus ir dvi dukros, Onutė ir Stasė. Stasė buvo truputį keistoka. Tyliai laikėsi, visų šalinosi, bet laukų darbus gerai dirbo. Mes visos keturios tuojau su Geležiniais užmegzėme kalbą. Prasidėjo draugystė. Jie pasisakė, kur apsigyveno. Jų šeima didelė, todėl skundėsi, kad labai ankštai sukimšti, nes šeiminių trobelė tik šešių metrų ilgio ir penkių pločio. Geležinis projektavo statytis žeminę (zemlianką). Tą sumany- mą jie aptarė su tremtiniu Meinoriumi, kuris taip pat turėjo didoką šeimą. Sakėsi, kad grįžė iš šienapiūtės tuojau pradėjęs darbą.

Mums buvo labai įdomu, kaip tos žeminės stato- mos. O gal ir mes galėtume įsirengti? Tie urvai daromi labai primityviškai. Iškasama didoka ir gili duobė, ku- rion sustatomi pusrasčiai ir viršūnėmis suremiami. Rastai apdedami šiaudais ir apipilami žemėmis. Vie- name šone įstatomas langas, o prieky — durys. Patal- pai apšildyti pastatoma geležinė krosnelė. Taip jie vė- liau ir padarė, ir dvi lietuvių tremtinių šeimos turėjo savus "namus".

Staiga išgirstame grubų kreipimąsi, kuris buvo palydimas "matuškomis", kad į balą klimpo vežimai ir visi skubiai eitime ištraukti juos iš purvo. Taip nesinorėjo lipti į purvyną aukščiau kelių. Bet nieko neveikė. Ko gyvulys nevalioja, tai vergas privalo pa- daryti. Tuojau visi šokome rinkti šakas, pagalius ir kloti po ratais. Paskum visi sukibė traukėme ir stū- mėme purvę įlipimusius vežimus. Šiaip taip išsikaps- tėme iš tos balos.

Linguojame toliau. Pirmą leidžiamie eiti vietinius, nes jie gerai žino balų perėjus ir upelių brastas, kur vis mažiau sušlapus galima pereiti. Jie žino išvėrtu- sius medžius ir senas šiekštas, kur galima keturpės- čiomis perropoti. Taip vis šokinėjame, lakstome ir dvi- gubiname kelią, kad mažiau sušlapume. Nors jau bu- vome pakankamai šlapi, bet iš naujo lipti purvan nesi- norėjo ir gana.

Priėjome didelę balą. Nebuvo kitos išeities, kaip tik bristi per ją, iki juostos pasinėrus vandenyje. Bro- nė susitvarkė ir atsisakė bristi. Ji pradėjo mus barti ir įrodinėti, kad visiems lietuviams reikia būti vienin- giems ir vieniems kitų neapleisti. Visi sustojome, pasi- tarėme, kiekvienas šiuo reikalu pareiškėme savo nuo- monę ir sutikome su B. Gintaliene, kad neklusnumu reikala ne pataisysime, bet dar daugiau pabloginsime. Turime elgtis taip, kaip visi elgiai. Taip vienas paskui kita į pradėjome klampoti per tą balą. Perbridome ir purvini, šlapi maknojome toliau paskui brigadą.

Bestreikuodami gerokai atsilikome nuo visos gru- pės ir dabar turime juos pasivyti. Pamažiau pasivijome. Šlapi rūbai, kaip kompresas mūsų kojom, mažino nuo- vargi. Pasirodo, kad netaip jau buvo baisu. Purvas apdžiūvo, ir jį rankomis trindami apsisvalėme.

Toliau bekelduodami dar labiau pavargome. Nuo- taika krito. Tyledami lyg šešėliai slinkome paskui ve- žimus. Kalba niekam nesiriso. Mums atrodė, kad ke- turiasdešimt kilometrų yra labai tolimas kelias, o tai mus dar labiau vargino. Bet Sibiro mastu tai netoli. Vietiniai įpratę rytą dešimt kilometrų nueiti darban, o vakare grįžti namo. Jie buvo užsiėmę. Visi silpne- nieji išmirė, nes nepakėlė taip sunkių gyvenimo sąlygų.

Pavakariais privažiavome pievas. Tai buvo taigų properšose natūralūs pievų plotai. Jose net ir krūmokš-

nių buvo mažai. Zvenevodas Fedia išrinko stovyklai vietą prie krūmų. Tuojau visi šoko prie vežimų, atsiėmė savo ryšulius ir atsirinko pasižymėtus, gal geresnius dalgius. Gavome ir mes po dalgį ir grėblį.

Pievoje mus pasitiko milijonai uodų ir mašaliokų. Vietiniai tuojau užkūrė laužą ir visi iš miško tempė malkas. Mes irgi įsijungėme ton talkon. Vežikai iš- kinkė arklius ir supančioje paleido dūmose ganytis. Mažieji taigų parazitai labai bijo dūmų. Tai žino ir gyvuliai, ir tuo jie gelbstisi nuo varginančių kenkėjų.

Atėjo prie mūsų, naujokių, pasikalbėti seniokas Fedorovičius, kuriam pavesta visus šienapiūtės įran- kius tvarkyti ir prižiūrėti. Čia piovėjai patys daugių nekala, nes nėra priekalėlių ir plaktukų. Tą darbą atlie- ka koks nors jau gerokai prinkoks specialistas. Šis geras žmogelis mums paašikino, kad tuojau reikia pri- sipiauti šieno ir pasistatyti būdas. Būdos angoje reikia užsikurti ugnele, kad nuolat būtų dūmai ir nubaidytų mašalyną.

Visi pradėjo piauiti žolę ir statytis būdas. Mes lietuvis susigrupavome po dvi ir pasidairydamos, kaip dirba kiti, kibome į darbą. Į žemę prismaigėme šakų, žagarų viršūnes supynėme, surišome ir, prisiplovusios žolės, palapinę storai apdengėme. Vidų išsiklojome ža- lia ir šlapią žolę, nes jau pralėjo lynoti.

Pasirodo, kad Lietuvos čigonai buvo labai turtingi, palyginti juos su Sibiro kaimiečiais. Jie turėdavo bū- doms užsidengti puikiais ir neperlyjamus brezentus, o vežimo vidų išsiklodavo kilimais. Vietiniai taigų gy- ventojai turi tik primityvų sumanumą, gal paveldėtą iš tėvų ir protėvių, kaip geriau prisitaikyti prie sun- kaos vietos gyvenimo.

VANDUO IRGI KITOKS

Taip visiems užsiėmus, mūsų virėja susitvarkė lauko virtuvėlę. Ji į žemę įkalė du dvišakus kuolelius, ant jų uždėjo karteles kiburai ar katilui, kuriuose bus verdama arbata ir sriuba. Atsisėdė iš liepsnosjančio laužo smilkstantį nuodėgūlių ir užkūrė ugnele, o mes atnešėme daugiau malkų, kad smarkiai krapnojas lie- tutis neužgesintų. Vyrai prie virtuvės įrengimo visai neprisidėjo.

Viera su Froska pasiėmė kibirą, kastuvą, dubenėlį ir nuėjo vandens ieškoti. Vietos gyventojai gerai pažįsta savo taigą ir pagal augmeniją greit suranda vandenį. Su vandeniu ypatingų sunkumų čia nebūna, nes aplink pilna balų ir telkso neišbrendami pelkynai. Merginos, suradusios balutę, dubenėliu prisėmė pilną kibirą vandens ir iškasė žemėje duobutę, kurioje visuomet bus vandenėlio. Taip ir atsirado taigoje mūsų bri- gados šulinėlis. Atneštas vanduo buvo rudas, jame plaukiojo ir nardė šimtai kivyvų. Pažvelgęs kibiran, matei padūkusį tą keistų, plaukuotų, spygliuotų ir iš- verstomis akimis kirminėlių šoki, siuntimą ir lenkty- niavimą. Jie nardė kibire ir nerūpestingai žaidė. Sibi- riečiai prie tokio vandens buvo pripatę ir į žaidžian- čius kibiro gyventojus visai nekreipė dėmesio. Daša įsinorėjo gerti. Pasiėmė iš kibiro puoduką vandens, prisidėjo prie lūpų skarytės kampą ir per medžiagą atsigėrė. Panašiai gerė ir kiti darbininkai.

Mums buvo labai keista ir neįprasta. Išvertę akis stebėjome ir spoksojome į geriančius taip nešvarų, nevirintą ir kivyvuotą vandenį.

Virėja perkosė vandenį per skepetą, įdėjo keletą laukinių serbentų šakelių ir pakabino kibirą ties ugnia- kuru ant kartelės. Bus vakarienei arbata.

Žemesnėse ir lomingesnėse taigų vietose auga daugybė vėšlių laukinių serbentų krūmų. Pilna taiga geltonai žydinčių laukinių akacijų. Tai prošvaisės ir papuošalai tamsiųjų Sibiro miškų glūdumų, kuriose ir liūdna, ir gėdu, ir šurpulingai baisu.

Bus daugiau.

ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS

ALGIRDAS GUSTAITIS

ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS tebegyvi. Jų nutikimų pirmą dalį Kova su gaidžiu buvo dėmesingai pastebėta tėvelių ir jaunimėlio. Tai paskatino paruošti antrą dalį: Užpuola bitės.

Vytautas ir Valius Stasiūnaičiai, su savo artimaisiais, pagal šį rankraštį pagamino spalvotą, pieštinį, garsinį lietuvišką filmuką-kartūną. Jis sėkmingai rodyta įvairiose lietuvių kolonijose Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanaidoje.

Kartūno rankraštį, su kaikiuriais iš to filmuko paveikslais piešiniais, išleidžiame atskira knyguote. Tikimės, ir ją įsileisite į savo knygynėlį.

Išleido ir spaudė
"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA
4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, California
1962 Maironio metais
Kaina \$2,00

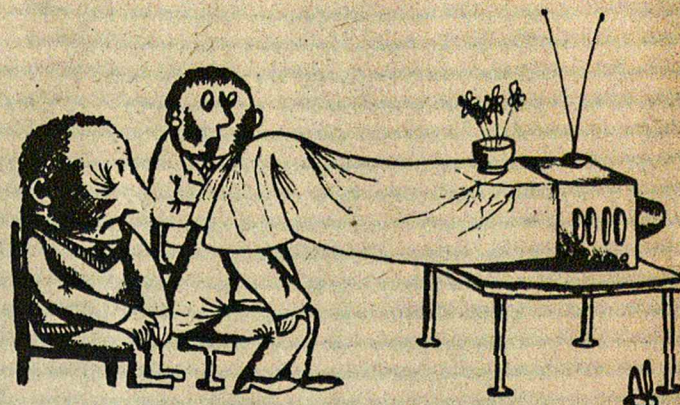
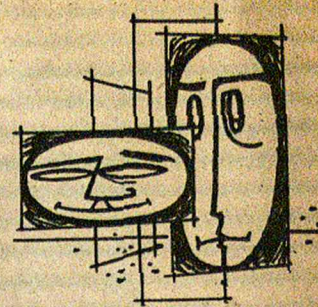
NUTIKIMAI LIETUVOS KAIME

II dalis

UŽPUOLA BITĖS

Paskutinį įsakymą vykdydamos, bitės iš naujo persigrupuoja ir, kaip gyvos strėlės ir ietys, puola iš oro bitiškai žvimdamos.

KREIVI VEIDRODŽIAI

Egoistas

A. BALAIŠIO piešinys

Į PAGALBĄ PLUNKSNOS BROLIAMS

Siekdami palengvinti žurnalistų darbą, t. y. rašymo procesą, pateikiame universalaus straipsnio pavyzdį — pusfabrikatą, tinkantį įvairiems straipsniams. Pusfabrikatyje yra daugiausiai pažymėtos vietos, į kurias reikia įrašyti atskirus žodžius ar pavardes, o visas tekstas bet kurio atveju lieka tas pats.

„SIEKIME NAUJŲ LAIMĖJIMŲ“

Visi bendromis jėgomis siekiame naujų laimėjimų. Pasiaukojančių darbu svarias dovanas pateikia šaukieji

Didelį, neįkainojamą įnašą į šias darbo pergales įveda ir
.....² šaunūs kolektyvas. Su pasididžiumu visi mini šaunuosius šio kolektyvo žmones, dirbančius su jaunatviška energija, su ugnele, kūrybingai, karšta širdimi. Visi gerai žino ir pažįsta drg. drg.³ Ir drąsiai galima teigti: jeigu visi sektų šio šaunaus kolektyvo narių pavyzdžiu, darbas klotųsi dar sėkmingiau.

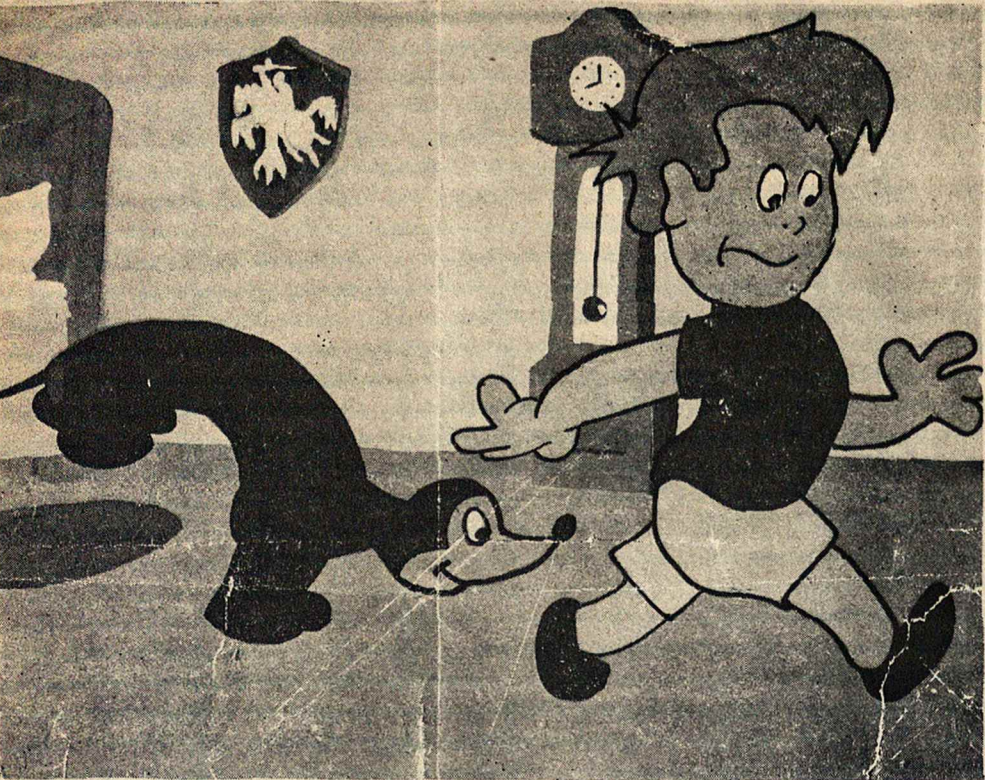
Visi kolektyvo nariai tvirtai įsitikinę, jog iš esmės sveikas kolektyvas savo jėgomis įveiks šaunų pergalių kelyje pasitaikančias kliūtis. Tai įgalins pasiekti dar didesnių laimėjimų.⁴

¹ žemdirbiai, plėšinių užkariautojai, kosmoso tyrinėtojai, anglikasai, dujotiekiniai, kultūros darbuotojai ir t. t. Rašoma tiek profesijų, kiek leidžia straipsnio apimtis (minėti būtina ne mažiau 10 profesijų)
² rašoma šiuo atveju reikalingos įstaigos, įmonės, ligoninės, vaikų darželiai, sėklininkystės stoties ar kt. pavadinimas
³ išvardinamos pasižymėjusių melžėjų, gydytojų, saniechnių, kompozitorių ar kitų pavardės (priklausomai nuo straipsnio tematikos)
⁴ žurnalistas — taip pat žmogus. Jis supranta, kad šis straipsnis jo nepuošia, todėl pasirašyti pavardę — nedrįsta. Pastrenkamas slapyvardis iš šio rezervu: A. Lapelis, B. Kiškis, V. Antanaitis (o geriausia pasirašyti asmeniško priešo tikrąją pavardę. Tegul jis rausta!)

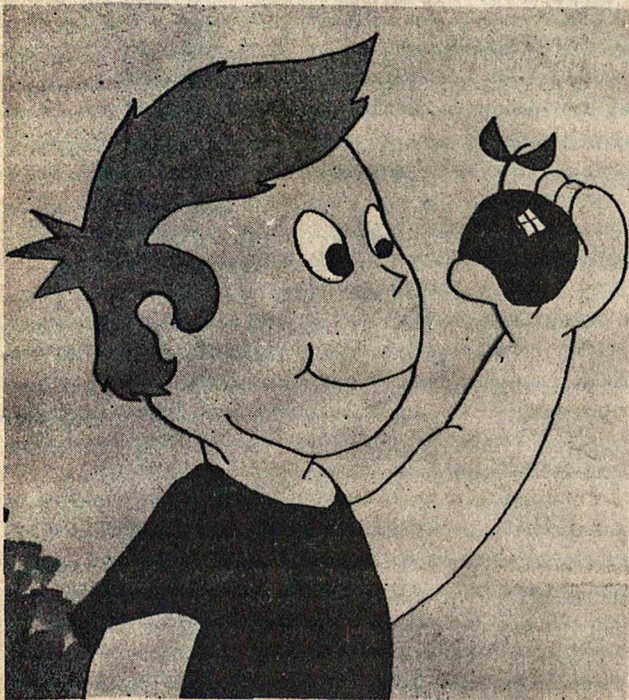
R. TILVYTIS

IS "ŠLUOTOS"

*** ** *

PASAULĮ ATEINA ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS

Nušluosčius blizgėte blizga.
Algis pasigardžiuodamas valgo.

Algiui ir taksiukui jau visai riesta. Ne krūmai neišgelbsti. Visur žvimbiančios bitės, visur dūzgia!
Beveik kojomis žemės nesiekdami, juodu atsideria tvenkinyje.

11. Kazys Musteikis

PRISIMINIMŲ FRAGMENTAI

Kazys Musteikis buvo Lietuvos kariuomenės generolas ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministras. Jis iš arti stebėjo ir dažnai asmeniškai dalyvavo valstybinio Lietuvos gyvenimo užkulisuose. Savo prisiminimuose jis iškelia ir naują, iki šiol viešai dar neskelbtą duomenį.

Cia spausdinami Kazio Musteikio prisiminimų fragmentai paimti iš jo knygos, kurią dabar išleidžia Nidos knygų klubas, 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

RUSŲ PROVOKACIJOS IR ULTIMATUMAS

1940 m. gegužės 9 d., apie 11 val. ryto, paskambino man Užsienių reikalų ministerijos generalinis sekretorius Turauskas ir paklausė, ar mes kariuomenės štabe turime žinių apie atvykusį į Vilnių rusų krašto apsaugos komisaro pavaduotoją gen. Loktionovą. Aš tuojau paskambinau į Vilnių divizijos vadui gen. Černiui. Jis atsakė, kad gaudus girdėjęs, bet tikrų žinių neturįs. Paprasčiau pasiteirauti ir man pranešti. Sekantį rytą antro skyriaus viršininkas gen. Štabo plk. Dulksnys man pranešė, kad Loktionovas yra Vilniuje ir prieš 9 val. rytą atskrenda į Kauną. Aerodrome jį sutiko Kariuomenės vadas Vitkauskas su štabo viršininku Pundzevičium, skyrių karininkais ir garbės kuopa. Grįžęs Vitkauskas pasakė man, kad Loktionovas 10 val. padarys vizitą Užsienių reikalų ministrui, o 11 val. man.

Aš, Vitkauskas ir Pundzevičius laukėm Loktionovo mano kabinete. Lygiai 11 val. jis atvyko. Jį lydėjo rusų igulų viršininkas Lietuvoje korpuso vadas gen. Korobkovas ir rusų karo atstovas Kaune majoras Korotkich.

Vos spėjom pasisveikinti ir pasikeisti vienu kitu mandagumo sakiniu, kai Loktionovas pradėjo skųstis, kad jo pirmasis vizitas Lietuvoje esąs pilnas nemalonių staigmenų. Ir jis pradėjo pasakoti, kaip jų raudonarmiečiai Šmargonec ir Butajev buvo dingę ir kaip Šmargonec praeitą naktį, tik jam atvykus į Vilnių, grįžo ir papasakojo, kaip jis, išvykdamas iš kareivinių rajono, buvęs piktadarių pagrobimas, kančiantas, kol po kelių dienų jam per vandentiekio

vamzdį pavyko pabėgti. Loktionovas sakė, jog jis neabejojęs, kad tai yra Lietuvos saugumo organų darbas — pastangos šnipinėti rusų kariuomenės igulus. Kai dėl Butajev, tai jis esąs tikras, kad šis ne pats nusišovęs, bet buvęs lietuvių nušautas. Butajevs buvo pabėgęs iš Raudonosios armijos, todėl Loktionovas pasakė: „Čert s nim. Svoloč byla, svoločju i pokončil“. (Tegu velnias jį griebia. Niekšas buvo, niekšiška ir nusibaigė).

Kai Loktionovas baigė visus tuos prasimanymus pasakoti, aš jam atsakiau, kad:

1. Žinias apie igulų skaičių jūs patys pagal susitarimą mums duodate, taigi šnipinėti mums nėra jokio reikalo. Mes to nedarom ir nedarysim.

2. Dėl bėglių, tai mums buvo pranešta ir prašyta suimti tik vieną Butajevą. Apie kitus mes pirmą kartą girdime.

Cia Loktionovas paklausė Korobkovą, ar lietuviams buvo pranešta. Tas pasakė, kad nebuvo.

3. Toliau sakiau, kad mes prileidžiam mintį, jog Vilniuje, kur dar yra daug svetimo gaivalo, provokaciniais tikslais gal ir galėjo kas nors panašaus įvykti, todėl mes viską darysime kaltininkams surasti ir nubausti.

Atsisveikinant pakviečiau Loktionovą priešpiečių. Jis padėkojo, bet sakė esąs labai užimtas. Jei galėsiaš, vėliau pranešias per majorą Korotkich. Atsakymo nesulaukėm. Lietuvoje Loktionovas, lankydamas savo igulus, išbuvo kelias dienas. Daugiau aš jo nemačiau.

Loktionovui išėjus, paskambinau Urbšui ir papasakojau pasikalbėjimo turinį. Urbšys sakė, kad jam Loktionovas papasakojęs lygiai tokias pat istorijas.

Nors mes buvome tikri, kad niekas raudonarmiečių negrobė, bet tą reikalą reikėjo aiškinti. Tam tikslui buvo sudaryta ypatinga tardymo komisija, pirmininkaujama prokuroro Brazinsko ir šių narių: kariuomenės teismo pulkininko lt. Korolis ir vidaus reikalų ministerijos juriskonsulto Jakobo.

Ši komisija pradėjo savo ministro pirmininko, o vėliau teisingumo ministro žinioje.

Urbšys per rusų atstovą Pozdniakovą, o divizijos vadas Vilniuje Černius per Korobkovą prašė leisti mūsų komisijai apklausti buvusius pagrobtus raudonarmiečius. Rusai atsakė, kad tie kareiviai esą dar labai išvargę ir todėl negali duoti parodymų. Tada mūsų komisija prašė, kad rusai patys apklaustų ir duomenis praneštų šiai komisijai. Ir šis prašymas liko be rezultato. Buvo aišku, kad rusai negali duoti mums jokių žinių, nes tai yra jų pačių sugalvota šlykšti provokacija.

Laikas nuo laiko iš Maskvos Natkus pranešdavo, kad rusai laukia tardymo duomenų ir daro piktus priekaištus, jog taip ilgai aiškinama ir nesuran-

dama kaltininkų.

Apie gegužės vidurį Ministrų taryboje buvo nutarta, kad pats Urbšys nuvyktų į Maskvą ir vietoje išsiaiškintų, ko rusai iš mūsų nori. Urbšys paprašė vizos. Anksčiau rusų viza būdavo gaunama tą pačią arba vėliausiai sekančią dieną. Dabar gi kelios dienos praėjo, o vizos vis nėra. Urbšys stebėjosi ir nerimavo. Pagaliau birželio 4 dieną Natkus iš Maskvos pranešė, kad Molotovas norėtų matyti ne Urbšį, bet patį Ministrą pirmininką Merkį.

Birželio 6 d. Merkys, lydimas ypatingo skyriaus santykiams su rusų igulomis palaikyti viršininko gen. Rėklaičio ir Užsienių reikalų ministerijos dr. Mačiulio, išskrido į Maskvą.

Maskvoje Merkys su Molotovu turėjo du posėdžius: birželio 7 ir 9 dieną. Po antrojo posėdžio Merkys telefonu paprašė, kad jam į pagalbą atvažiuotų Urbšys ir kad jis atsivežtų mūsų Prezidento laišką Sovietų Rusijos Aukščiausios tarybos prezidento pirmininkui Kalininui. Prezidentūroje įvyko ministrų tarybos posėdis. Prezidentas labai nenorėjo Kalininui laiško rašyti. Jis sakė, kad toks laiškas nieko nepadėsia. Daugumai ministrų pasisakius, kad tokio laiško reikia, Prezidentas sutiko parašyti. Tame laiške turėjo būti pabrėžta, kad Lietuvos politika Sovietų Rusijos atžvilgiu visuomet buvo draugiinga ir kad Lietuva visuomet kruopščiai laikėsi tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos sudarytųjų sutarčių.

Su tokiu laišku Urbšys birželio 11 d. išskrido į Maskvą. Tą pat vakarą pas Molotovą Kremliuje įvyko trečiasis posėdis. Su Merkiu buvo Urbšys ir Natkus. Po šio trečiojo posėdžio birželio 12 d., 11 val., Merkys grįžo į Kauną.

Iš aerodromo jis nuvyko tiesiog pas Prezidentą. Buvo išsautas Skučas, ir jam Merkys pasakė, kad jis yra Molotovui pažadėjęs Skučą ir Saugumo departamento direktorių Povilaitį pakeisti kitais.

Vidaus reikalų ministro pareigas pasiėmė pats Merkys. Skučas ir Povilaitis išvyko atostogų į Poviailčio tėviškę.

Buvo visokių svarbių reikalų, bet nei Užsienių reikalų ministerija, nei aš birželio 12 ir birželio 13 d. iki pat vakaro Merkio niekur negalėjome surasti.

Birželio 13 d. šv. Antanas — Prezidento ir Merkio vardinės. Tą vakarą Valstybės teatre buvo surengtas iškilmingas Prezidento pagerbimas. Minėjimui dar nepasibaigus, Ministrų taryba susirinko pas Prezidentą. Merkys padarė pranešimą apie derybas Maskvoje.

Merkys pasakojo, kaip jis birželio 7 d., per pirmąjį pasimatymą su Molotovu, pradėjęs aiškinti, kas yra daroma rusų priekaištams išaiškinti, bet Molotovas nenorėjęs klausyti ir piktai pradėjęs berti eilę kaltinimų:

1. kad Butajevs buvęs lietuvių nušautas;

2. kad raudonarmiečių pagrobimai vykdomi Lietuvos saugumo organų tikslu šnipinėti rusų igulas ir kad kaltininkai Skučas ir Povilaitis iki šiol ne tik nenubausti, bet ir einą savo pareigas;

3. kad jūs, norėdami pakenkti rusų iguloms Alytuje, atleidot iš darbo dešimt tarnaičių, kurios skalbė raudonarmiečių baltinius (iš tikrųjų buvo taip, kad tos skalbėjos pačios atsakė darbo, nes rusai nenorėjo mokėti apdraudos mokesčio ligonių kasai);

4. kad jūs Alytuje areštavot jiems reikalingą pil. Lazarevičių (iš tikrųjų žydėlis Lazarevičius buvo apskrities viršininko ištremtas iš Alytaus už komunistinę veiklą);

5. jūs atleidot iš pareigų jiems palankiai nusiteikusių kariuomenės vadų;

6. Molotovas sakęs, kad jie mums Vilnių grąžino, o mes jiems taip atsilyginam...

Antrojo pasimatymo metu, birželio 9 d., Merkys pažadėjęs Skučą ir Povilaitį atleisti iš pareigų. Molotovas vėl pradėjęs prikažioti:

1. Kam jūs paskyrėt karo atstovą į Estiją?
2. Ko jūsų tiekimo viršininkas važinėjo į Latviją? Kam jūs rengiat Baltijos valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijas?

Molotovas smarkiai kaltino Merkį už jo straipsnį, išspausdintą žurnale Review Baltique.

Merkys rašė, kad, Klaipėdą vokiečiams atsiėmus ir mums turint Vilnių, nėra jokių kliūčių trijų Baltijos valstybių bendradarbiavimui. Kol Vilniaus ir Klaipėdos klausimai buvo ginčijami, tai Latvija ir Estija nenorėjo glaudesnių santykių su Lietuva. Tai dabar Molotovas ir kaltino Merkį dėl karinės sutarties su Baltijos valstybėmis sudarymo prieš Sovietų Sąjungą.

Ką visa tai reiškia? Tai, vadinasi, jūs „skalačiavate“ (lipdote) karo sąjungą. Prieš ką? Aišku, prieš mus.

Merkys pasakojo, kad Molotovas ypač piktai puolęs Merkį už mūsų spaudos palankumą suomiams jų karo su suomiais metu ir už 1940 gegužės 4 d. XX amžiuje išspausdintą rusų pajuokiančią karikatūrą.

Trečiojo pasimatymo metu Molotovas jokių naujų priekaištų nesuradęs, tik kartojė senus. Kai Merkys baigė, Prezidentas paklausė jį, ar Molotovas nestatęs jokių konkrečių reikalavimų? Merkys atsakė: „Ne“.

Buvo jau vėlyva naktis. Merkys savo pranešimą baigė taip:

„Išpūdis toks, kad viskas baigsis geruoju“.
To posėdžio metu nebuvo padaryta jokių nutarimų.

Bus daugiau.

Iš Pabaltijo Moterų Tarybos metinio susirinkimo New Yorke. Iš kairės latvių delegacijos pirmininkė Helga Ozoliņš, naujoji pirmininkė - lietuvė Galia Žilionienė ir buvusi pirmininkė - estė Mall Juerma.

New York

PABALTIJOS MOTERŲ TARYBA JAV-se

Š. m. balandžio 26 d. New Yorke įvyko Pabaltijo Moterų Tarybos metinis susirinkimas, kurio metu paminėta ir organizacijos 23 m. veikimo sukaktis.

Susirinkime kalbėjo Estijos konsulas New Yorke Aksel Linkhorst ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Abu pasisakė už glaudesnę Baltijos tautų bendradarbiavimą. Buvo visa eilė sveikinimų.

Pabaltijo Moterų Tarybai nuo šio susirinkimo pirmininkauja lietuvių delegacijos vadovė, Galia Žilionienė. Pati organizacija priklauso Gen. Moterų Federacijai JAV-se, kuri apjungia II mil. įvairių tautybių moterų.

GMF organizacijos metinė konferencija įvyks š. m. birželio 7-12 d. San Antonio mieste, Texas valst. Toje konferencijoje dalyvaus ir G. Žilionienė su Elena Mažeikiene iš Washingtono.

K. T.

Senas SLA narys

Chicago, Ill.

SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

Nors SLA kapitalas jau visai baigia priartėti prie keturių milijonų \$ ir dabar Pildomosios Tarybos sekretoriaus pareigoms pakviestas amžiumi jaunas narys, bet narių skaičiumi SLA kasmet smarkiai krenta žemyn ir šiemet Čikagoje besilankydamas SLA PT sekretorius patiekė 8663 narių skaičių. Ir tie patys vis mažiau besidomi SLA ateitimi. Oficialiai Tėvynėje paskelbtas duomenimis šiemet SLA PT rinkimuose dalyvavo 1435 nariai, kas sudaro tik 16,56%.

Šiemet įvykstančiame SLA sieme New Yorke labai išpūstos delegatams kainos. Dalyvavimas vakarieniėje, vadina-mam bankiete, \$15 asmeniui, pigiausias nakvynei kambarys \$18 vienam asmeniui ir t.t.

Turint galvoje, kad SLA siemai daromi, ne kaip įprasta kitų organizacijų, savaitgalyje, bet pradami pradžioje savaitės /tur būt, dėl to, kad nesuvažiuotų jaunų, energingesnių delegatų ir neimty kritikuoti PT/, dėl to dauguma dalyvių būdami neturtingi pensininkai ir vis nuolatini ir tie patys, užgriau SLA PT veiklą, gi kuopų kasos daugumoje apytuštės ir neįstengia delegatams pilnai apmokėti visas seimo išlaidas, daugelis nemazų ir palyginti aktingų SLA kuopų, vis mažiau besidūnia delegatų.

SLA organo Tėvynės gavi-

mas labai šlubuoja, vėluojasi. Važiudamas į Čikagą vasario 20 d. SLA PT sekretorius atsiųžė T.5 nr. iš vasario mėn. 13 d., gi paštu mes tą numerį gavome kovo mėn. 5 d.

Lietuvių Fondo kapitalas duoda apie 8% metams, gi SLA tik apie 3%.

Spausdintą PT rinkiminę medžiagą kuopoms išsiuntinėta pirmos klasės paštu - apmokėta, kaip laiškas, gi įeigu būtų siūsta kaip spausdiniai, PT kasoje būtų sutaupta graži sumelė \$.

Keičiant - padidinant turimą apdraudą, darbas PT nei-na sklandžiai. Centras duoda naują nr. ir iš to paties vieno nario du kartus ima lėšų ir k. fondams.

Į keturių PT postus išstatyta komunistiškai tik po vieną kandidatą, kas neigiamai veikia SLA narius - balsuotojus.

Aplamai, įeigu SLA centras nori šią organizaciją išlaikyti ilgesnį laiką, turi eiti su gyvenimu ir smarkiai žengti pirmyn.

Senas SLA narys

● Pakviesti viršininkai Rako miško stovykloms. Chicago skautų-čių vasaros stovykla įvyks liepos 11-2 d. Rako stovyklavietėje, Custer, Mich. Artimu laiku bus pravesta vystančių registracija. Tuntų vadovybės ir būsimųjų stovyklų vadovė-kruopščiai ruošiasi, kad stovykla būtų smagi, maloni ir naudinga jauniems broliams ir sesėms. Stovyklų viršininkų pareigoms pakviesti - Aušros Vartų tunto - s. Danutė Eidukienė, Kernavės tunto ps. Aldona Martienė ir vyr. sl. Dalia Liubinskienė, Lituanicos tunto - s. v. vyr. sl. Sigitas Miknaitis.

● Roselande Balso 57 sk. naująją valdybą sudaro pirm. - Kostas Bružas, vicepirm. - Antanas Vyčas, sekr. - Vytautas Žilinskas, išd. - Bronius Andriulaitis, nariai - Kazys Girulis ir Jadvyga Jankauskienė. Revizijos komisija - kun. Fabijonas Kirelis, Jadvyga Grigaliūnienė ir Kazimieras Rubinas. Skyriaus metinis susirinkimas įvyko gegužės 3 d., kurio metu aukų rinkėjams išdallinti padėkos lapai ir pasitarta pikniko reikalu, kuris įvyks birželio 21 d. Bučo sode.

● Romualdas Brizgys pateikė savo paties sukonstruotą Lase-rio aparato pavyzdį, kuris labai naudingas perduodant tam tikras šviesos kombinacijas. Aparato ateitis šviesi, nes jis jau naudojamas požeminėms telefono linijoms ir kitiems technikos mokslui reikalingams.

● Vytautas Mockaitis domis branduoline energija. Parodoje jis pateikė puikius atominio reaktoriaus ir atominės bombos modelius.

● Arvydas Jarašius, Lannwg, Ill., įstojo į JAV karinę akademi-ją West Pointe. Arvydas ši-met baigia Thornton Fractional aukšt. mokyklą.

● Solisto Vacio Daunoro kon-certo rengėjai praneša, kad spau-doje pasirodžiusios klaidinančios informacijos apie šio koncerto rengimą yra neteisingos. Kon-certo rengia grupė žmonių, su-sidedanti iš sekančių asmenų: Ar. Bičiūno, D. Bielskaus, R. Dirvonio, V. Germano, D. Kor-zonienės, R. Kvilytės, L. Moc-kūno, dr. T. Remeikio, A. Valai-tytės, V. Vepšto, L. Vėžienės ir G. Vėžio.

CHICAGOS APYGARDOJE LB TARYBAI RINKTI KOMELJOS

JAV Lietuvių Bendruomenės VI-jai Tarybai išrinkti, Chica-gos rinkiminėje apygardoje yra sudarytos apylinkių valdybų rinkimų komisijos šiose apylin-kėse:

1. East St. Louis — pirm. V. Gavelis.
2. Waukegan — pirm. P. Grižas, nariai K. Kazlauskas ir V. Petrauskas.
3. Milwaukee — pirm. P. Mickevičius, nariai K. Dargie-nė ir P. Janušonis.
4. Auronos — pirm. D. Viz-girdienė, nariai M. Vizgirdienė, B. Jablonskis ir V. Vizgirda.
5. Lemonto — pirm. P. Abro-maitis, nariai K. Balčiūnas ir V. Šoliūnas.
6. East Chicago — pirm. K. Pocius, nariai S. Karvelis, P. Nenorta, I. Valančius ir S. Lau-reckis.
7. Cicero — pirm. V. Galvy-dis, nariai J. Balutis ir G. Val-antienė.
8. Kenosha — pirm. L. Pliu-ra, nariai V. Kazemikaitis ir E. Shilingas.
9. Bridgeporto — pirm. Ma-sionis, nariai Sergijus Radzvic-kas, Petras Dambrauskas, Jo-nas Špačkauskas ir Jonas Sta-sys.

● Kun. Jonas Borevičius, SJ, dr. Petras Kisieliū, inž. Bronius Nainys ir Povilas Žumbakis, aktyvūs bendruomenininkai, kan-didatuoja į JAV Lietuvių ben-druomenės VI-ją tarybą.

Detroit, Mich.

Balandžio 25-26 d. Detroito Lietuvių namuose vyko JAV ir Ka-nados šaulių atstovų suvažiavi-mas. Pirmiausia noriu pranešti naujosios šaulių sąjungos centro valdybos sąstatą; pirmininkas Vin-cas Tamošiūnas, I vicepirm. Ste-pas Jakubickas, II vicepirm. Karo-lis Milkavaits, sporto sekcijos va-dovas Vytautas Keturakis, jauni-mo sekcijos vadovas Jonas Šosta-kas, išdinininkas Stasys Berna-tavičius, tiekimo skyriaus vadovas Petras Padvaškas, kultūros sky-rius - kun. Jonas Borevičius, jū-rų šaulių vadovas Mykolas Vit-kus, I sekretorius Jurgis Baub-lys, II sekr. Jonas Švoba, šaulių moterų vadovė Kunigunda Koda-tienė, spaudos ir informacijos va-dovas Vladas Mingėla, "Trem-ties Trimito" redaktorius Petras

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAU-SIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

- 5½% už depositus
- 6% už šėrus (numatoma)
- 7% už 1 m. term. dep.
- 7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

- 8% už mortgicijus
- 8% už asm. paskolas

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju ap-draustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

IŠ TORONTO PADANGES

1970 m. balandžio mėn. 6 d. Priskikėlio parapijos salėje įvyko didelis sujungtų Toron-to ir Londono chorų ir šokių grupių bendras pasirodymas. "Birbynės" ir "Baltijos" var-dai sutraukė pilną salę klausytojų. Labai džiugu, kad To-ronto visuomenė parodė daug susidomėjimo šitiems mūsų jauniems ansambliams.

Programa buvo labai tur-tinga ir visapusiška. Abu cho-ru keitėsi su šokių grupėmis, kuo buvo išvengtas nuobodis vienodumas.

Birbynės choras, vedamas p. Viskontienės, per dvejus metus išaugo į išpūdingą sa-voitiską vienetą. Pirmoje savo dalyje jis supažindino savo klausytojus su žemaitiškais dainomis: "Gėriau alutį", harm. Leimanto, "Saulėlė rau-dona", harm. Martinonio, "Pempė, pempė", harm. S. Šid-lausko ir "Pasėjau žalią rū-tą", harm. Neimanto, kurioj buvo ypatingai daug įdomių kontrastų ir kuri susilaukė didelio aplauso.

Antrą kartą choras pasiro-dė su džiugiais dainomis: "Džiugio polka", su skudučiais, "Apynė-lis", harm. Šimkaus; Bukstai-tytė ir Sungaila išpildė "Pas-tytė ir Sungaila išpildė "Pas-varscyk, Antela", dialogą su skudučiais ir kanklėmis.

Meniška programa buvo pertraukta dovanų įteikimo ceremonija. "Birbynės" meti-nės sukaikties proga atskiri mecenatai ir būrelių rėmėjai padovanojo kanklininkams 9 kankles. Žiūrovai gausiais plojimais išreiškė savo pasi-tenkinimą ir bendrą padėką aukotojams.

Sekanti daina "Kas bernelio sumislyta", harm. Čiurlionio, buvo išpildyta su kaip tik pa-dovanotomis kanklėmis. Tre-čiame savo pasirodyme, bene įdomiausiam, ansamblis iš-pildė aukštųjų dainas su skudučiais, birbyne, kanklė-mis ir bosine kankle. Toliau Banaičio "Gaideliai gieda ry-luoa", harm. Abasiaus, "Ot lauktai, lauktai", harm. Banai-čio, toliau buvo dainuota "Eis-ma sese", harm. Banaičio ir Tallat Kelpšos "Tris dienas".

Petrušaitis, narys Stasys Joku-baitis ir kandidatas Antanas Gint-neris.

Centro valdybos rinkimai

Centro valdybos pirm. Vladui Išganaičiui nebesutinkant kan-didatuoti sekančiai kadencijai, su-kėlė ilgas diskusijas ir tam tikrą krizę. Tai buvo tikra staigmena, niekas nebuvo tam pasiruošęs, neįsakyti kandidatų. Asme-nys, kad ir pajėgūs toms, taip staiga užklupti vienas po kito atsiskyrė. Pagal statutą pirmi-ninkas renkamasis atskirai, o val-dyba atskirai. Vis neatsirandant kandidato, kun. J. Borevičius pa-siūlė padaryti 10 min. pertrau-ką (tai buvo vienintelė pertrau-ka darbo posėdžio metu, kuris pra-sidėjo 12 val. ir baigėsi 6:30 val.), kad būtų galima privačiai susi-kalbėti su kandidatais.

Po pertraukos kun. J. Borevi-

Prietos progos noriu primini-ti, kad daina "Eisme sese", yra harm. iš sutartinės, kuri ankstyvesnėje formoje buvo įdainuota muzikės p. Rautinš-mažojo choro Ontario muzie-jaus folklorės skyriuje. Cho-ru akompanavo Jonas Govė-das. Visos dainos skambėjo tikrai liaudiškai, be jokio kon-certinio antspalvio. Ponia Vis-kontienė stebuklingai išryški-no intonacijas ir kontrastus, tuo pabrėždama melodijų ir turinių įvairumą.

Apart to buvo skoningai su-tvarkyta misanscena, kuri keitėsi, suteikdama įvairumų žiūrovų akims.

Birbynės šokių grupė, vado-vaujama p. Aldonai Byškevi-čienei-Dargytei, pradėjo kon-certo programą su "Malūnu". Tarp kitų pasirodymų buvo labai gyvai išpildyta "Šustas" ir "Rugučiai", akomponuojant akordionistui A. Poškai. Šokių grupė sklandžiai ir gyvai atli-ko savo uždavinį.

Choras iš Londono, vado-vaujamas kunigo Pacevičiaus, švariai ir gražia dika ja iš-pildė "Nėra niekur", "Ot ber-nelį venturint", liaudies dainas ir Kainiūkščio harm. "Tu gi-ruže" su "Lietuva brangi", Jureliūno harmonizuota, kuri jau dėl savo turinio pagauna klausytojus ir žadina nostal-giją, buvo užbaigta jų pasi-rodymas. Akomp. V. Petrašiū-naitė.

Didelio pasisekimo sulaukė Londono šokių grupė. Ji išpildė "Greitpolkę", "Audėjęlę", "Rezginėlę", "Dovanų šokį" ir užbaigė visą pasirodymą Bir-byinės ansambliui dalyvaujant "Našlės šokiui". Dana ir Mi-ro-nas Chainauskai pasirodė tik-rai menininkais savo srityje "Rezginėlę" ir "Dovanų šokis" atvaizdavo senus lietuviškus vestuvinius šokius. Į šokius buvo įvesti solistai, Bliskytė ir Podžiūnas, kurie pasigėrė-tinai gerai išpildė savo roles. "Našlės šokis" yra liaudies motyvas, labai grakščiai atliktas solistės Bliskytės ir Bliskio.

Šokių choreografija sudarė išpūdžio, nes tai buvo savo rūšies atskiros scenos iš

liaudies baletu. Grynai lietu-viški šokiai yra mažiau kom-plikuoti. Pati grupė, kaip šokių vienetas, pasirodė discipli-nuotai ir turi keletą gabių šo-kėjų. Jai akomponavo V. Va-laitis ir Gediminas Repšys.

P. Byskevičienei, apsiirengu-si ir nusigrimavusi kaip sena kaimietė pajavairino programą kaimiškais gydymo patari-mais, jog dabar atydūs klaus-ytojai nebeprivalės taip daž-nai eiti pas gydytojus. Deja, kad tas pamokymas įvyko tik dabar, kuomet jau ir Onta-rijoje veikia medicare.

Kadangi šitas Birbynės koncertas buvo metinis po choro susiorganizavimo, ne-apsiėjo be oficialinės dalies. P. Viskontienė išreiškė an-samblio vardu būrelio rėmė-jams ir atskiriems asmenims padėką ir paminėjo kaip sun-ku buvo Birbynei iš pradžių. Iš 20 jaunuolių jis per metus išaugo į didelį vienetą su 86 choristais.

Prie tos progos noriu pam-inėti, kad pora metų atgal muzikai p. Rautinš pasisekė suidominti lietuviškomis liau-dies dainomis, ypačiai sutar-tinėmis, Ontario muzėjaus folklorės tyrimo vedėją. P. Viskontienė, jauna ir talentin-ga muzikė, baigusi Toronto Konservatoriją, užsidedė šitų liaudies dainų grožiu ir savi-tumu. Ji entuziastingai prisidė-dėjo prie p. Rautinš ir jos dai-nų grupės, kuri jau įdainavo muzėjuje į juostą. P. Viskon-tienė patraukė prie šių dainų jaunimą, kuris sparčiai rinko-si apie ją. Po jos magiškos rankutės atgijo ir suskambėjo grynos lietuviškos liaudies dainos, kurių dalį mes šiame koncerte girdėjome.

Koncertui pasibaigus, publi-ka kėlė dalyvims ovacijas, linkėdami visiems scenos veikėjams daug sėkmės ir ištvermės tolesniam veiki-mui.

V. Anyšienė.

Vienintelė, Kanados valdžioje re-gistruota lietuviška natūralaus gy-dymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir kooperacinis gydymas. Psicholo-ginė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji įdusai, -- hydro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.P.L.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460. Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

48, St. Jokubaitis 62, Kunigunda Kodaitienė 84, Vyt. Keturakis 56, Stepas Jokubickas 44, Jonas Švoba 52, Mykolas Vitkus 68, Vla-da Mingėla 69, Karolis Milkovai-tis 38, Jonas Šostakas 64 ir An-tanas Gintneris 32. Sekančią dieną buvo darinktas dar vienas kandidatas — Jurgis Baublys.

Išrinkus pirmininką ir valdy-bą, visą eilę delegatų siūlė ir ža-dėjo savo paramą naujai valdy-bai, ypač naujam sąjungos pirmi-ninkui Vincui Tamošiūnui. Kaip valdyba pasiskirstė pareigo-mis buvo rašyta pirmame rapor-taže.

Į kontrolės komisiją išrinkti: Adolfas Jodka, Sergejus Radzvic-kas, Kazys Klinauskas.

Į garbės teismą: gen. Jonas Cer-nius (pirm.), Marijonas Snapš-tyš, Algirdas Budreckas ir Vin-cas Sarka.

(R a š o "DRAUGAS")

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas žemių patarnavimas
Parduodame American Travelers žekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$ 1,850,000.00

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	6%
Už vienu metų indėlius	8%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

ŠAŠKĖS IR ŠACHMATAI

Žaidimai kvadratais atžymėtoje lentoje plačiai paplitę visame pasaulyje. Jie žinomi ne tik čia, bet ir Europoje, ir Azijoje ir kitose pasaulio dalyse.

Tai populiariausios formos mišrųjų žaidimų. Prieš gerą pusšimtį metų su viršum mano tėviškės kaimynystėje Kalpokėlių vienkiemio gyventojas Vladas su savo svečiais žaidavo šachmatais. Jo sūnus Vincas pokario metu, dirbdamas viename Rutprūsių miestelyje kaip vaistininkas, turėjo, turėjo kurį laiką su miestelio šachmatininkų klubo pirmininko vietą.

Vienas šachmatinės literatūros autorius A. P. Sokolskis rašo, kad Gardine ras, labai gražiai padaryta iš akmens šachmatų figūra, vaizduojanti laivelį su irklininkais, ant miniatūrinio pastovio. Tas radinys (šach. bowštas) priskiriamas net XII šimtmečiui.

Naujausi archeologiniai tyrimai parodė, kad Kijeve ir Naugarde šachmatai buvo žinomi jau X—XII amžiuje.

Prancūzų kronika rašo, kad XVII šimtmečio atvykę Rusijos pasuntiniai puikiai žaidė šachmatais. G. žinant, kad lietuviams visada buvo ne menkesdmuo rusų išsilaisvinimo iš toni už maskolius (algirdaičių vaitorių jungo kovoj...), galima manyti, kad ir šachmatų menas jiems buvo ne blogiau žinomas.

Dar plačiau paplitęs šaškių žaidimas Lietuvoje buvo labai mėgiamas. Žaidė jauni ir seni, vaikai ir net moterys. Prieškarinių metų Lebedžių kaime (Pan džio b.) teko matyti seseris Jonuškaites, kurias ne kiekvienas ir vyras įveikdavo. O ten pat vienkiemelyje gyvenęs Kunigonis, tai jau buvo tikras šaškių meistras — visoj apylinkėj niekas jo neįveikdavo. Rokiškyje Kvasniauskas, broliai Tamošiūnai ir J. Stankevičius buvo puikūs žaidėjai. Bet Baltųjų kaime gyvenęs senas Untanas, gal niekam būtų nenusilenkęs. Jo žaidimas buvo tikras menas. — Seniau retai pralošdavau ir tai ne kiekvienam... — kartą kukliai pasisakė, primindamas praeitį.

Ir tokių mėlų žmonių, puikių žaidėjų buvo daug. Daug šachmatininkų yra ištikimieji, kad šachmatų žaidimas pranašesnis už šaškių žaidimą. Įdomu tuo reikalu nuomonė žymiausio amerikiečių rašytojo — romanisto Edgardo Po, pareikšta prieš šimtą su viršum metų:

— Šachmatininkas, pavyzdžiui, visada apskaičiuoja, bet anaipol neanalizuoja. Iš to seka, jog tvirtinimas, esą žaidimas šachmatais daro poveikį protui, yra nesupratinimas.

Toliau:
— Kuklus žaidimas šaškėmis reikalauja žymiai daugiau subtilių mąstaus intelekto pastangų ir užduoda jam kur kas esmingesnius ir naudingesnius uždavinius, negu rafinuota šachmatų tuštybė. Pastarajame žaidime, kuriame figūros yra nevienodos vertės ir gali daryti įvairiausius ir keisčiausius ėjimus, sudėtingumas netiesiogiai laikomas gylumu (neretai pasitaikanti klaida). Didžiulę reikšmę čia turi dėmesys. Užtenka tik valandėlę jam susilpnėti, ir jūs per apsirėkimą sau pakenksite arba pralaimėsite. Kadangi šachmatų ėjimai yra ne tik įvairūs, bet ir skirtingi pagal savo vertę, tai šansai apsirėkti didėja; ir devyniais atvejais iš dešimties laimi ne įžvalgesnis, o atidesnis žai-

dėjas. Tuo tarpu žaidžiant šaškėmis, priešingai, galimas vienintėlis ėjimas su keliais nereikšmingais variantais ir todėl apsirėkti yra mažiau galimybių, dėmesys, palyginti, nevidina didesn'o vaidmens, laimėjimas daugiausia priklauso nuo žaidėjo įžvalgumo.

Aiškumo dėlei įsivaizduokime šaškių partiją, kur likusios tik keturios damkės, taigi, žinoma, apsirėkimo negali būti. Visiškai aišku, jog čia pergalę lems (jeigu abu lošėjai yra vienodo pajėgumo) tik apgalvota taktika — sutelkta intelekto pastangų rezultatas. Šaškių nebeturėdamas, analitikas stengiasi išsiverbti iš priešininko mintis, svarsto, ką jis darytų jo vietoje, ir neretai iš pirmo žvilgsnio pastebi vienintėlę (kartais tiesiog absur-

diškai paprastą) komb'naciją, kuri pastūmi priešininką padaryti klaidą arba per skubėjimą apsisakaičiuoti.

Tai tokia Edgardo Po nuomonė apie šachmatus. Nekritikuosiu jos. Geriau paliksiu skaitytojui pasidaryti išvadas. O kad jam tą uždavinį palengvinti ir pabaigoje linksniau nusitelkti, patieksiu keletą sakinėlių, parašytų šachmatininkų korespondencijų pavyzdžių:

— Apskritimo sukvadratinimo problemą tik aš vienas išsprendžiu...

— Mūsų šachmatininkai galėtų dar geriau pasirodyti, tik senatvė jiems vis pakiaša koją (matyt, pakaustytą prūfais)...

— Mūsų garsus šachmatininkas ir vėl gražiai pasirodė N. pirmenybėse, tvirtai laimėdamas IV-tą vietą. Dalyvavo du dalyviai...

Ir taip toliau.
Sapienti sat. (Protingas supras).
K. Toliūnas
("SANDARA")

MONTREAL

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
TREČIADIENI PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO
1053 Albanel Cr.,
Duvernay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
601 St. John Road TEL. 695-3883
POINTE CLAIRE, QUE.
(M. RUTKAUSKO)
• Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto - mašinų darbus.
• Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
• Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40 arbu Nr. 20. Atvažiuok neapsiriksitel!

Lafleur Radio Taxi SKAMBINKITE
Savininkas Alfonsas Viskantas iš visų vietų LaSallėje.
TEL. 366-8300
SPECIALIOS KAINOS:
• Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms.
• Į tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.
-- visos 24 valandos.

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.
Tel. 768-6679.
Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle
[VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų remai, Izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

KELEIVIS
536 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.
Aisku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-sius metus. Jį vienį giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?
Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybes rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir patikėjimą.
Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.
Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SEJA
Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.
Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

Ottawa, Ont.

TULPIŲ ŽYDĖJIMAS OTTAWOJE

IŠ SOSTINĖS OTTAWOS LIETUVIŲ GYVENIMO

Pirmąjį gegužės sekmadienį, Apylinkės V-ba suruošė Motinos Dienos iškilmes. Susirinko per 70 asmenų - didelių ir mažų.

Šv. Mišias atlaikė regioninis arkivyskupijos vikaras kun. dr. Viktoras Skilandžiūnas.

Sueiga įvyko arkivyskupijos salėje, kur dažniausiai ir yra rengiami mūsų minėjimai. Iškilmes trumpu žodžiu atidarė apylinkės pirmininkas. Pagrindinę kalbą pasakė dr. A. Šidlauskaitė.

Ilgoką meninę programą atliko mūsų gajį šeštadienį mokykla. Žiūrovus ir mamytes labiausiai žavėjo mažųjų deklamavimas specialiai mamytėms sukurtų eilėraščių.

Sueigos metu salės viename kampe vyko dovanų parodėlė, daugiausiai paveikslų, kurie bus paskirstyti burtų keliu tiems, kurie paremia Lietuvių Fondą, vietos įgaliotinio vykdant vajų. Yra gyvas reikalas užbaigti įnešti trūkstantį dar paskutinę šimtą didžiajam įnašui - 1000 dolerių į Lietuvii Fondą - Ottawos lietuvių vardu. Šis vajus numatomas baigti nevēliau rug-

sėjo 8 d. - Tautos Šventės minėjime.
Dovanas paaukojo: dailin-

kė Anasztazija Tamošaitienė savo kūrini "Ruduo", Genė Kongelienė du paveikslus: Egzotinės Gėlės" ir "Topullai", Vytautas Trečiokas: "Jūros Šauksmą", Liūda Plėčkaitienė savo paskutinį naujausį paveikslą "Aguonėlės", prof. A. Ramūnas paskyrė šiam reikalui savo knygą "Iš sutemų į Aušrą" ir A. Paškevičius - lietuvišką suvenyrą: Vytį su Steigiamojo Seimo pašto ženklų serija.

Programai pasibaigus valšintasi suneštiniais užkandžiais ir kava.

Albinas Vilniškis

• PETRA IR ROBERTA BŪDVIECIUS, sukūrusius šeimą, aplankė apyl. v-bos atstovai: p. Plečkaitienė ir A. Paškevičius, pasveikindami juos Ottavos lietuvių vardu. Ta proga B-nės vardu įteikta dovanų. Petras yra aktyvus B-nės veikloje: vienintelis vyras tautinių šokių "Žilvitis" grupėje; žada ir ateityje talkinti.

MADAME OLGA

SPÉLIOTOJA IR PATARÉJA

Kortų ir iš rankos delno žymių skaitymo pagalba spélioja ir pataria būties, vedybiniuose, šeimyniškuose, sveikatos, darbo ir kituose gyvenimiškuose reikaluose. Ji žada pagalbėti visiems.

Užėiti galima kiekvieną dieną nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, 6568 Chateaubriand Ave. Montreal, netoli Beaubien Metro stoties. Susitarimui skambinti tel. 271-3192. Taip pat sutinka atsakyti į laiškus, rašytus anglų kalboje.

LILY HOSIERY MFG. CO.

NYLON HOSIERY, LINGERIE & MEN'S UNDERWEAR

*** **

- Nailoninis trikotažas, moteriška ir vyriška apatinė apranga.
- Savininkai iš Kauno ir laisvai kalba lietuviškai.

J. WISGARDISKY (WISE)

7080 HUTCHISON ST. MONTREAL, QUE.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

*** **

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

JOE'S BUTCHER & GROCERY

LAURINAITIS JUOZAS

TEL: 524-0209

1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUEBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktorius

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

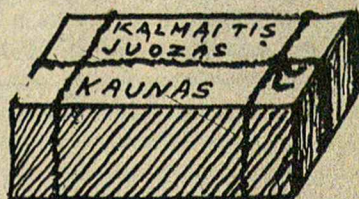
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
VAIRIOS PROGOS

T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiavstus nuolaida iki **50%**
- Pardudodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

DR. PETRUI LUKOŠEVIČIUI PUSŠIMČIO SULAUKUS...

Išsivijoj metams gausėjant, vis dažniau ir dažniau mus pasiveja įvairios sukaktys. Štai, ir mūsų karta, kuri atvyko tremtin ir išsivijoj žallais, jaunuoliais, ima švęsti penkiasdešimt metų sukaktis. Pražilo smilkiniai, sutvirtėjo stotys, viena kita nauja raukšlė įsimetė veidui. Surimtėjom... Miela ir gera rašyti apie dr. Petrą Lukoševičių, nes tiek daug bendro teko išgyventi per tuos dvidešimt metų Montrealyje. Prisimenu, kaip pirmą kartą jį susitikau Liet. Akademinio sambūrio susirinkime. Pravedė jis po rimtosios dalies toki žaidimą... metim viens kitam medžiaginį meškiuką...

Dabar vartau Lietuvių Enciklopediją ir skaitau: Lukoševičius Petras-Povilas (g.1920 m. gegužės mėn. 19 d.) Kūlupėnų k., Kartenos vls., Kretingos aps. 1940 m. baigė Kretingos Pranciškonų gimnaziją. 1941-44 studijavo Dotauvos Žemės ūkio Akademijoje, 1946-48 Bonnos universitete, o 1953-62 McGill universitete, kur studijas baigė daktaro laipsniu. Nuo 1963 metų dirba Kanados Žemės ūkio departamente kaip tyrimų mokslininkas. 1947-48 Bonnos liet. studentų atstovybės pirmininkas. 1950-51 Liet. Akad. sambūrio pirm. ir kelių valdybų narys. 1962-65 Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas. Buvo daugelį kartų krašto tarybos nariu ir PLB seimu atstovu. Vadovavo KLB Kultūros fondui. Priklausė taip pat visai eilei kitų valdybų ir komitetų (AV parapijos, dabartinių metų Šešt. liet. mokyklų tėvų komiteto pirm.) bei organizacinių vienetų. Dr. P. Lukoševičių, iš tiesų, randame visur, kur reikia veiklos, konkrečios darbo. Moka tačiausiai ir žodžiu puikiai naudotis ir yra neabejotinai vienas sumaniausių visokių suvažiavimų pirmininku. Montrealiečiai lietuviai gerai žino, kad dr. P. Lukoševičius mūsų kolonijos gyvenime yra vienas tų tvirtų ramsčių, kurie, anot Kudirkos, laiko mūsų namo sieną. Tad šio pusšimčio sukakties proga linkime dr. Petrui Lukoševičiui daug daug ilgų, našių ir kūrybingų metų!

Henrikas NAGYS

KLB SOLIDARUMO MOKESTIS

Solidarumo mokestis \$2.00 sumoje į metus nuo kiekvieno dirbančio lietuvių yra vienintelis Lietuvių Bendruomenės pajamų šaltinis. Jis dalinamas tarp vietos, Krašto Valdybos ir Pasaulio Liet. Bendr. Valdybos reikalų. Nežiūrint plataus masto darbų, kurias vykdo ši organizacija, jos lėšos yra labai ribotos. Solidarumo mokesčio rinkimas Montrealyje lig šiol buvo labai apleistas. Naujasis KLB Montrelio Seimelio Prezidiumas bando sol. mokesčio rinkimą pagyventi. Tuo tarpu bandomas pats lengviausias

LITAS

Montrelio Lietuvių Kredito Unija

IŠ EINAMŲJŲ SĄSKAITŲ "LITE"

ČEKIAI VELTUI

"Litas" ne tik nieko neskaity už Tamstų išrašytus čekius iš einamųjų sąskaitų, bet dar už jas moka 5% palūkanų ir apmokėtus čekius kas mėnesį grąžina paštu.

MOKEKITE VISAS SAVO

SĄSKAITAS

"LITO" ČEKIAIS.

Dr. P. Lukoševičius vieno pirmininkavimo metu.

būdas: gauti "Lito" narių sutikimą, kad jis būtų kasmet pervedamas iš jų sąskaitų į KLB Seimelio prezidiumo sąskaitą.

Lig šiol į šitą prezidiumo siūlymą yra atsiliepę ir savo sutikimą solidarumo mokestį nurašinėti yra davę sekanti Montrelio lietuviai: J. Adomaitis, M. Adomaitienė, J. Adomonis, B. Abromonis, P. Adomonis, A. Ališauskas, J. Astravas, K. Andruskevičius, G. Alinauskas, B. Bagdžiūnas, A. Baršauskas, J. Bulota, V. Barauskas, V. Dargis, A. Daugelavičius, V. Daugelavičienė, P. Effertas, V. Effertienė, A. Gražys, J. Gudas, Il. Gražytė, D. Jurkus, B. Jurkienė, J. Jurgutis, R. Jurkus, A. Jonelis, M. Juodviršis, V. Kudžma, J. Kru-

jelskis, S. Kęsgaila, V. Kačergius, A. Kličius, A. Kudžma, A. Kalvaitis, Juozas Lukoševičius, Jonas Lukoševičius, Petras Lukoševičius, J. Ladyga, M. Lukošius, A. Mylė, S. Morčūnas, Iz. Mališka, J. Mališka, K. Martinėnas, A. Norkeliūnas, H. Nagys, R. Otto, A. Posk, Ig. Petrauskas, P. Rudinskas, St. Reutas, A. Rudytė, P. Ražanas, J. Šeidys, J. Šiaučius, B. Staškevičius, V. Skaisgiris, J. Skučas, K. Toliušis, A. Urbanas, L. Urbanas, A. Vazalinskas, J. Vieraitis, R. Verbyla, J. Zabieliuskas, J. Zavys, V. Zubas, V. Žižys ir P. Žukauskas. Viso gauta 69 pasižadėjimai. Dėkojame visiems ir laukiame jų daugiau.

KLB Montrelio Seimelio Prezidiumas

man and his (new) world

ŽMOGUS IR JO (NAUJAS) PASAULIS PARODA

Montrealyje bus atidaryta š. m. birželio mėn. 12 d.

DR. A. S. POPIERAITIS

B. A., M. D., C. M., M. Sc., L. M. C. C., F. R. C. S. (C).

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING

3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E. (kampos St. André), TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600 Tel: 866-8235, namu 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas 11-12 kambarys. Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd. Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E. Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

Sun Life Building Suite 2001 Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
Tel. 767-6183.

MONTRÉALIS

VILNIAUS OPEROS SOLISTO

Vaclovo Daunoro KONCERTAS

š. m. gegužės mėn. 30 d., šeštadienį -- 4 val. po pietų,

kuris įvyks- MARGUERITE DE LAJEMMERAIŠ MOKYKLOS SALĖJE, 5555 Sherbrooke Street East (L'Assomption g-vės kampas, sekanti g-vė už Viau Street).

Solistas paskutiniu laiku koncertavęs JAV-se ir Kanados kitose lietuvių kolonijose. Montrealiečiams gerai prisimenamas iš EXPO'67 laiko.

Į koncertą įėjimas \$3.00, jaunimui - \$1.50. Kviečiame visus atsilankyti.

Po koncerto VYTAUTO KLUBO SALĖJE rengiamas Solisto

PRIĖMIMAS -- VAKARIENĖ.

kurioje prašome visus dalyvauti. Bus ir muzika.

Įėjimas \$2.00.

D.L.K. Vytauto Klubas Valdyba.

Sol. V. Daunoras dainuoja Expo'67 metais Montrealyje.

Gerbiamas Klūbietė, Klūbiete!

Š. m. gegužės mėn. 24 d. 2 val. po pietų Klubas patalpoje, 2161 St. Catherine St. East, yra kviečiamas nepaprastas Klubas šerinkų susirinkimas.

Bus svarstoma:

1. 60 dienu perspėjimas (60 days notice)

"Vytautas" Trustees yra užvedę legalią paskolos atgavimo procedūrą ir jei Klūbas nesumokės reikalaujamos sumos per 60 dienu t.y. iki š. m. birželio mėn. 19 d., tai Trustees galės perimti Klūbą. To pasekoje visi Klubas šerinkai praras savo šėrus ir bus likviduoti Pašalpinė Draugija.

2. Charterio ir Konstitucijos pakeitimo patvirtinimas

Čarterio pakeitimas įgalinantis pakelti Klubas šėrų kapitalą iki \$300,000.00, tuo būdu pakeliant šėrų skaičių iki 12,000 po \$25.00 kiekvienas.

Konstitucijos pakeitimas

a) III skyrius 1 paragrafas - leidžiantis kiekvienam šerinkui įsigyti iki 120 šėrų.

b) III skyrius, 7 paragrafas - leidžiantis nepriklausantiems Pašalpinei Draugijai būti Klubas šerinkais.

Toks pakvietimas išsiuntinėtas visiems klūbiečiams NL.

D.L.K. Vytauto N. Klubas Montreal, Que., 1970 m. gegužės mėn. 12 d.

APSIDRAUSKI!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC. GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ 3907 A Rosemont Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355 S-tos "Cité" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIJOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS 5-tas 5.0%
ŠĖRUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS 5-tas 6.5%
TERM.IND. 1-metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šėrų sumos.

DUODA PASKOLAS:

(įskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINĖS, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybės) iš 9%
INVESTACINĖS pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.
TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojancio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmdieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vėkorois - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktdieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais - pirmadieniais - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA 727-3120

695 - 35th Avenue, Montreal, 409.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B. 727-3120. Arvydas RUDZEVIČIUS, A.I.B. NAMŲ: 672-5303.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

Keating FORD Sales Limited TEL. 769-8831

USED CARS 1 year guarantee

Kreipkitės į LEO GURECKAS Sales Manager Keating Ford lietuvis atstovas 769-8831. Tel: namų 366-2548

